

Bu proje Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

Türkiye’de Katılımcı Demokrasinin Güçlendirilmesi:
Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin İzlenmesi Projesi

Sporda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği

Haritalama ve İzleme Çalışması
Geniş Özet

Prof. Dr. Canan Koca

CEİD YAYINLARI

Sporda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği
Haritalama ve İzleme Çalışması
Geniş Özet

Bu metin Türkiye’de Katılımcı Demokrasinin Güçlendirilmesi: Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin İzlenmesi Projesi kapsamında hazırlanan Sporda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Haritalama ve İzleme Çalışması’nın geniş özetidir. Bu özeti İngilizce çevirisine, ana metne ve kaynakçasına www.ceidizleme.org adresinden erişim sağlanabilmektedir.

Kaynak gösterilmek kaydıyla yararlanılabilir.

CEİD ADRES

Cinnah Caddesi, No:75/7 Çankaya, 06690
Ankara, Türkiye
Tel: 0 312 440 04 84
www.ceid.org.tr
www.ceidizleme.org

Kapak/İç Tasarım: Elma Teknik Basım Matbaacılık Tic. Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sitesi
1516/1 Sokak No:35
Yenimahalle/Ankara
Tel: 0312 229 92 65

Düzeltili: Nika Yayınevi

PROF. DR. CANAN KOCA Hacettepe Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Rekreasyon Bölümünde öğretim üyesidir. Aynı zamanda, Hacettepe Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi (HÜKSAM) Yönetim Kurulu üyesidir. Eski uzun mesafe koşucusu olan Canan Koca, kadınların spora katılımı ve spor alanında toplumsal cinsiyet konularında bilimsel projeler yürütmüş, ulusal ve uluslararası yayınevleri tarafından basılan dergilerde makaleler, kitap/kitap bölümleri yazmıştır. 2016 yılında Brezilya-Juiz da Fora Üniversitesi tarafından yayınlanan Inspiring Women in Asian Countries isimli İngilizce kitabın, Spor Yayınevi tarafından yayınlanan Sporun Toplumsal Cinsiyet Halleri isimli Türkçe kitabın editörlüğünü yapmıştır.

ÖNSÖZ

Elinizdeki rapor *Türkiye’de Katılımcı Demokrasinin Güçlendirilmesi: Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin İzlenmesi Projesi* kapsamında hazırlanan bir dizi tematik haritalama ve toplumsal cinsiyet eşitliğini (TCE) izleme göstergeleri geliştirme çalışmalarının sonucudur. Söz konusu proje 2013-2017 tarihleri arasında, çok sayıda kişi ve kurum ile yapılan yoğun toplantılar ve görüş alış verişleri ile şekillendi. Bu görüşmelerde üzerinde birleşilen ortak görüş, TCE politikalarının Türkiye’de geldiği noktada bağımsız izleme ve değerlendirme mekanizmalarını geliştirmenin gerekliliği oldu. TCE’yi hayata geçirmeye yönelik bugüne kadar geliştirilmiş ulusal mevzuat ve eylem planları uygulamasının yerindeliğini ve etkinliğini ölçme ve değerlendirmeyi gerçekleştirecek bağımsız bir izleme mekanizmasının kurulması bu gereksinmeye karşılık geliyordu. TCE’yi gerçekleştirmeye ilişkin uygulamaların siyasi ve ideolojik polemiklerden uzak, bilimsel ve teknik gereklere uygun ve sistematik olarak izlenebilmesini kolaylaştıracak araçların geliştirilmesi gerekiyordu. Bu izleme çalışmalarının uluslararası normlarla uyumlu ve sürdürülebilir olması için önceden izleme göstergelerinin geliştirilmesini; bu göstergelerin haritalama ve periyodik raporlama yoluyla değerlendirmesini sağlama amacı, bu projenin yol haritası oldu. Bu çabaların sürdürülebilirliğinin sağlanabilmesi için gerekli olan kurumsallaşmanın başlangıç adımlarının atılması da bu projenin amaçları içinde yer aldı.

Türkiye’de Katılımcı Demokrasinin Güçlendirilmesi: Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin İzlenmesi Projesi, kendi faaliyet alanını tanımlarken toplumsal cinsiyete duyarlı hak temelli izleme yaklaşımını benimsedi. Proje, temel olarak, TCE için geliştirilmiş uluslararası norm ve standartların Türkiye’deki mevzuat, uygulama ve izleme politikalarına içerilmesini desteklemeyi; TCE ile ilgili sorun alanlarını haritalama çalışmaları ile raporlamayı; bu alanlara özgü izleme göstergeleri geliştirerek bağımsız, bilimsel ve ana-akımlaştırılmış bir izleme stratejisinin Türkiye’de kurumsallaşmasına katkıda bulunmayı; TCE’yi izleme alanında kamu-sivil işbirliğini ve bilimsel izleme kapasitesini geliştirmeyi hedefledi.

Proje Mart 2017 tarihinde uygulanmaya başlandı ve 24 aylık bir sürede tamamlanması planlandı. AB tarafından finanse edilen projenin yararlanıcı kurumu Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı, sözleşme makamı Merkezi Finans ve İhale Birimi ve uygulayıcı kurumu Cinsiyet Eşitliği İzleme Derneği’dir. Projenin hedef grubunu cinsiyet odaklı sivil toplum örgütleri, hak temelli izleme yapan diğer sivil örgütler, ilgili diğer kamu kurumları, valilikler ve büyük şehir belediyeleri ve eşitlik birimi olan ilçe belediyeleri oluşturdu. Proje paydaşları ise Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı- Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM), TBMM Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu (KEFEK), Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), Kamu Denetçiliği Kurumu’dur (KDK).

Projenin amacı doğrultusunda seçilen on tematik alanda (kadınlara yönelik toplumsal cinsiyet temelli şiddetle mücadele, siyasal kararlara katılımı; eğitime, istihdama, din, spor, sağlık ve kentsel haklar/hizmetlere erişimde; medyada cinsiyetçilikle ve kadın/insan ticareti ile mücadelede toplumsal cinsiyet eşitliği) **haritalama raporları** ve **izleme göstergeleri** hazırlandı. Bunun yanı sıra, projenin çıktılarının ve ilgili alanlarda sayısız kaynak ve verinin kamu, sivil, bütün toplum kesimlerince ulaşılabilir olacağı **Cinsiyet Eşitliği İzleme Merkezi** kuruldu ve e-kütüphanesi ile birlikte kullanıma hazır hale geldi. On tematik alanda hazırlanan Haritalama Raporları ve özetleri ilgili okurlara sunulmak üzere elektronik kullanıma açıldı; Türkçe olarak basıldı; geniş özetleri de İngilizce ve Türkçe olarak yayınlandı. Hazırlanan Haritalama Raporları kapsamında geliştirilen 515 adet hali hazırda verisi olan veya verisine ulaşılabilen gösterge, 822 adet geliştirilmesi öngörülen gösterge olmak üzere toplam 1337 TCE izleme göstergesi, kullanılmak üzere kamuoyuna sunuldu.

Projenin önemli bir bileşeni de hazırlanan rapor verilerinin ve geliştirilen göstergelerin yerel düzeyde paylaşılabilmesi için seçilen pilot illerde yoğun bir çalışmayı gerçekleştirmesi oldu. Seçilen yedi pilot ilde toplumsal cinsiyete duyarlı hak temelli izleme eğitimi, haritalama raporları ve izleme göstergeleri eğitimi ve yerel eşitlik izleme eylem planı hazırlık atölyesi gerçekleştirildi. **Yerel Eşitlik İzleme Platformları** oluşturma ve sürdürme çalışmaları yapıldı. Pilot iller olan Adana, Ankara, İstanbul, İzmir, Kars, Gaziantep ve Trabzon’da yerellerde sunulan hizmetlerin cinsiyet eşitliğini gözetip gözetmediğini ölçmek, değerlendirmek ve izlemek amacıyla **Yerel Eşitlik İzleme Planları** hazırlandı ve bu çalışmaların tüm Türkiye’ye yaygınlaşması, geleceğe taşınarak sürekliliğinin sağlanması amacıyla da **Ulusal Eşitlik İzleme Planı** oluşturuldu.

Proje sonuçlarının uzun dönemde kalıcı olması, sürdürülebilir desteklerin varlığı ile olacaktır. Bu desteklerin de, proje çıktılarının geniş toplumsal kesimlerce kullanılır ve geliştirilir olması ile oluşacağına inanıyoruz.

Projenin gerçekleşmesinde sayısız kişi ve kurumun emeği var, bu katkılar olmasaydı bu proje hayata geçemezdi. Bu süreçte yoğun bir özveriyle çalışan proje ekibine, haritalama raporlarını ve göstergelerini uzun yorucu çalışmalarla tamamlayan uzmanlara, süreci baştan sona uyum içinde çalışarak yönetilmesine destek veren CEİD üyelerine çok teşekkür ederiz. Projenin merkezde ve yerelde sayısız çalışmasını gerçekleştiren CEİD yerel koordinatörleri, eğitim uzmanları projenin hayata geçirilmesini kolaylaştırdılar. Yerel İzleme Platformları çalışmalarına katılarak Yerel Eşitlik İzleme Planlarını hazırlayan kamu görevlileri ve sivil örgütlerin temsilcileri bu çalışmayı yerellerde hayata geçirdiler. Bu projenin bir başarısı varsa burada sayabildiğimiz ve sayamadığımız sayısız kişinin emeği sayesinde. Hepsine *Türkiye’de Katılımcı Demokrasinin Güçlendirilmesi: Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin İzlenmesi Projesi*’ne kattıkları değerler için içten teşekkürlerimizi sunarız.

Cinsiyet Eşitliği İzleme Derneği

Yönetim Kurulu

İÇİNDEKİLER

Önsöz	4
Tablolar Listesi.....	8
Kısaltmalar Listesi.....	9
I. GİRİŞ	12
Spor Alanının Kapsamı.....	12
Spor Alanında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Mücadelesinin Kısa Tarihi	13
II. NORMLAR VE STANDARTLAR	15
A. Normlar	15
Uluslararası Politika Belgelerinde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Spor.....	15
Uluslararası Spor Politika Belgelerinde Normlar.....	17
B. Standartlar	17
C. İyi Örnekler	19
Norveç Olimpik ve Paralimpik Komitesi ve Spor Konfederasyonu - Cinsiyet Kotası.....	19
Madde IX - Ortaöğretim Kurumlarının Spor Programlarında Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin İzlenmesi	19
IOC Sporda Taciz ve İstismardan Korunma Araç Kiti 2017	19
III. TÜRKİYE’DE MEVCUT DURUM ANALİZİ: NORMATİF-POLİTİK YAPI	20
A. Yerel Mevzuatın Haritalaması: Mevzuatın İlgili İnsan Hakları Belgeleriyle Uyumunun Tespiti (Yapısal İzleme)	20
B. İlgili Politikaların Haritalaması: Politika Belgelerinin İnsan Hakları Belgeleriyle Uyumunun Tespiti (Yapısal İzleme)	22
a. Spor Kurumlarının Amaç, Vizyon, Misyon ve Görevlerinin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Analizi	23
b. Kamu Kurumlarının Faaliyet Raporlarının, Stratejik Planlarının, Eylem Planlarının ve Hükümet Programlarının Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Analizi	23
c. Kamu Kuruluşlarının Spor Alanıyla İlgili Mali Destekli Projelerin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Analizi	24
C. Sivil Toplum Kurumlarının (STK) ve Diğer Kamusal Aktörlerin Kapasitelerinin Haritalaması (Yapısal İzleme)	25
IV. TÜRKİYE’DE TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİNİN HARİTALAMASI	26
Spora Katılım	26
Spor Yönetimi	26
Antrenörlük ve Hakemlik.....	27

Sporda Toplumsal Cinsiyet Temelli Şiddet	27
Spor Medyasında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği	27
Spor Eğitimi	28
Proje İllerine İlişkin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Haritalaması	28
V. GÖSTERGELER	29
A. Uluslararası Göstergeler	29
A1. Spora Katılım Göstergeleri	29
A2. Spor Yönetimi Göstergeleri	31
A3. Antrenörlük Göstergeleri	33
A4. Sporda Toplumsal Cinsiyet Temelli Şiddet	34
A5. Spor Medyasında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği	36
B. Türkiye’de Verisi Toplanmakta Olan ve Kullanılmakta Olan Göstergeler	37
C. Türkiye’de Kullanılması Önerilen Göstergeler	40
C1. Spora Katılım	43
C2. Spor Yönetimi	46
C3. Antrenörlük ve Hakemlik	49
C4. Sporda Toplumsal Cinsiyet Temelli Şiddet	54
C5. Spor Medyasında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği	59
C6. Spor Eğitimi	62
D. İllerde Kullanılacak Göstergeler	66
D1. Spora Katılım	66
D2. Spor Yönetimi	68
D3. Antrenörlük ve Hakemlik	70
D4. Sporda Toplumsal Cinsiyet Temelli Şiddet	72
D5. Spor Medyasında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği	74
D6. Spor Eğitimi	75

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Spora katılım alanındaki uluslararası göstergeler	29
Tablo 2: Spor yönetimi alanındaki uluslararası göstergeler	31
Tablo 3: Antrenörlük alanındaki uluslararası göstergeler	33
Tablo 4: Sporda toplumsal cinsiyet temelli şiddet alanındaki uluslararası göstergeler	34
Tablo 5: Spor medyasında toplumsal cinsiyet eşitliği alanındaki uluslararası göstergeler	36
Tablo 6: Türkiye’de verisi toplanmakta olan ve kullanılan göstergeler	37
Tablo 7: Türkiye’de spor alanında kullanılması önerilen yedi genel gösterge	41
Tablo 8: Spora katılım alanında kullanılması önerilen göstergeler	43
Tablo 9: Spor yönetimi alanında kullanılması önerilen göstergeler	46
Tablo 10: Antrenörlük ve hakemlik alanında kullanılması önerilen göstergeler	49
Tablo 11: Sporda toplumsal cinsiyet temelli şiddet alanında kullanılması önerilen göstergeler	54
Tablo 12: Spor medyasında toplumsal cinsiyet eşitliği alanında kullanılması önerilen göstergeler	59
Tablo 13: Spor eğitimi alanında kullanılması önerilen göstergeler	62
Tablo 14: İllerde spora katılım alanında kullanılması önerilen göstergeler	66
Tablo 15: İllerde spor yönetimi alanında kullanılması önerilen göstergeler	68
Tablo 16: İllerde antrenörlük ve hakemlik alanında kullanılması önerilen göstergeler	70
Tablo 17: İllerde sporda toplumsal cinsiyet temelli şiddet alanında kullanılması önerilen göstergeler	72
Tablo 18: İllerde spor medyasında toplumsal cinsiyet eşitliği alanında kullanılması önerilen göstergeler	74
Tablo 19: İllerde spor eğitimi alanında kullanılması önerilen göstergeler	75

KISALTMALAR LİSTESİ

ABD	Amerika Birleşik Devletleri (United States of America)
ASPB	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
BESYO	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu
BİMER	Başbakanlık İletişim Merkezi
BTGD	Beden Terbiyesi Genel Direktörlüğü
CEDAW	Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (Convention on the Elimination of all Forms of Discrimination against Women)
CEİD	Cinsiyet Eşitliği İzleme Derneği
ÇODEM	Çocuk Destek Merkezleri
DSÖ	Dünya Sağlık Örgütü (World Health Organisation)
EHS	Engelli Hakları Sözleşmesi (Convention on The Rights of Persons with Disabilities)
EIGE	European Index Gender Equality (Avrupa Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Endeksi)
FARE	Avrupa Irkçılıkla Mücadele Ağı (Football Against Racism in Europe)
FIFA	Fédération Internationale de Football Association (Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği)
GHSİM	Gençlik Hizmetleri Spor İl Müdürlüğü
GSB	Gençlik ve Spor Bakanlığı
GSGM	Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü
IAPESGW	International Association of Physical Education and Sport for Girls and Women (Uluslararası Kadınlar ve Kız Çocukları için Beden Eğitimi ve Spor Birliği)
İHEB	İnsan Hakları Evrensel Beyanname (Universal Declaration of Human Rights)
IOC	International Olympic Committee (Uluslararası Olimpiyat Komitesi)
IWG	International Working Group On Women And Sport (Uluslararası Kadın ve Spor Çalışma Grubu)
KASFAD	Kadınlar için Spor ve Fiziksel Aktivite Derneği
KEFEK	Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu
MEB	Millî Eğitim Bakanlığı
MINEPS	International Conference of Ministers and Senior Officials Responsible for Physical Education and Sport (Uluslararası Beden Eğitimi ve Spordan Sorumlu Bakanlar ve Üst Düzey Yetkililer Konferansı)
MOK	Milli Olimpiyat Komitesi
NCAA	The National Collegiate Athletic Association (Ulusal Kolej Spor Birliği)
SBF	Spor Bilimleri Fakültesi
SBTYO	Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu
SGM	Spor Genel Müdürlüğü
SSI	Safe Sport International (Uluslararası Güvenli Spor)

STK	Sivil Toplum Kurumu
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TCK	Türk Ceza Kanunu
TİCİ	Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı
TFF	Türkiye Futbol Federasyonu
TMOK	Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi
TMPK	Türkiye Milli Paralimpik Komitesi
TOHM	Türkiye Olimpik Hazırlık Merkez
TSK	Türk Spor Kurumu
TÜBED	Türkiye Beden Eğitimi Öğretmenleri Derneği
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
UBESŞ	Uluslararası Beden Eğitimi ve Spor Şartı (International Charter of Physical Education and Sport)
UBEFASŞ	Uluslararası Beden Eğitimi Fiziksel Aktivite ve Spor Şartı (International Charter of Physical Education, Physical Activity and Sport)
UEFA	Union of European Football Associations (Avrupa Futbol Birlikleri/ Federasyonları Birliği)
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu)
UNICEF	United Nations International Children's Emergency Fund (Birleşmiş Milletler Uluslararası Çocuklara Yardım Fon)
USF	Uluslararası Spor Federasyonları (International Sport Federations)
WSF	Women Sport Foundation (Kadın Spor Kurumu)
WSI	Women Sport International (Uluslararası Kadın Spor)

Kurum İsimleri Konusunda Bilgilendirme

Bu raporun yazılması aşğıdaki kararnamelerden önce tamamlandığı için kurumların isimleri ilgili değişiklikleri yansıtmamaktadır. 703 Sayılı “Anayasada Yapılan Değişikliklere Uyum Sağlanması Amacıyla Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname” 9 Temmuz 2018 Tarihli ve 30473 Sayılı Resmi Gazete’de yayınlanmıştır. Kararname ile bazı bakanlık ve kurumların teşkilat yapıları ile görevleri değiştirilmiştir.

10 Temmuz 2018 Tarih ve 1 Numaralı “Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi” ve 15 Temmuz 2018 Tarih ve 4 Numaralı “Bakanlıklara Bağlı, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi” ile bazı bakanlık ve kurumların teşkilat yapıları ile görevleri değiştirilmiştir.

Değişiklik yapılan bakanlık ve kurumlar aşğıda listelenmektedir:

- Avrupa Birliği Bakanlığı kapatılarak, Dışişleri Bakanlığı bünyesinde Avrupa Birliği Başkanlığı kurulmuştur.
- Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Kalkınma Bakanlığı birleştirilmiş ve ismi Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı şeklinde değiştirilmiştir.
- Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile Ekonomi Bakanlığı birleştirilmiş ve ismi Ticaret Bakanlığı şeklinde değiştirilmiştir.
- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile Orman ve Su İşleri Bakanlığı birleştirilmiş ve ismi Tarım ve Orman Bakanlığı şeklinde değiştirilmiştir.
- Maliye Bakanlığı’nın ismi Hazine ve Maliye Bakanlığı şeklinde değiştirilmiş ve Başbakan Yardımcılığı’na bağlı Hazine Müsteşarlığı yeni yapılanmada Hazine ve Maliye Bakanlığı çatısı altına geçmiştir.
- Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının yeni adı ise Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı olmuştur.
- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı birleştirilmiş ve ismi Çalışma, Sosyal Hizmetler ve Aile Bakanlığı şeklinde değiştirilmiştir. 4 Ağustos 2018 Tarih ve 15 Numaralı “Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi” ile Bakanlığın ismi Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı olarak değiştirilmiştir.

I. GİRİŞ

Bu raporun amacı, Türkiye’de spor alanının toplumsal cinsiyet eşitliği haritasının çıkarılması ve bu alanda toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamaya yönelik norm ve standartların belirlenerek göstergeler geliştirilmesidir. Bu yolla kadınların spor alanındaki fırsatlara erkeklerle aynı düzeyde erişebilmesinin önündeki engellerin kaldırılması, kadınların güçlenmesi, statülerinin iyileştirilmesi ve spor alanında etkin duruma gelmeleri hedeflenmektedir.

Sporda toplumsal cinsiyet eşitliği, bireylerin cinsiyetleri, cinsel kimlik ve yönelimleri nedeniyle herhangi bir ayrımcılığa uğramadan fırsat ve olanaklara eşit düzeyde erişim hakkına sahip olmalarıdır. Spor alanında toplumsal cinsiyet temelli eşitsizlikler; sporun her düzeyinde (amatör/profesyonel/rekreatif) ve her konumunda (sporcu/antrenör/hakem/yönetici) hakların kullanımında, kaynaklara ulaşmada, uygun programlara erişebilmede, kariyer yapabilmeye vs. kadının aleyhine yaşanan eşitsizlikler olarak kendini göstermektedir. Spor alanındaki uluslararası sözleşmelerde ifade edildiği gibi bütün kadınlar ve kız çocukları, toplumsal, ekonomik ve kültürel geçmişleri ve koşulları fark etmeksizin, spor ile ilgili her türlü alana erkeklerle eşit düzeyde katılma ve eşit muamele görme hakkına sahiptir.

Spor Alanının Kapsamı

Bu raporda spor alanı bir şemsiye kavram olarak kullanılarak, kapsamına performans sporu, Olimpik Hareket ve beden eğitimi dâhil edilmiştir. Spor ve toplumsal cinsiyet eşitliği alanının ilk uluslararası politika belgesi olan Brighton Kadın ve Spor Bildirgesi¹’nde belirtildiği gibi spor, bireye kendini tanıma, kendini ifade etme ve geliştirme, kişisel başarı, beceri kazanma ve yeteneğini gösterme, sosyal etkileşim, eğlence, sağlık ve zindelik fırsatı tanıyan bir etkinliktir. Avrupa Konseyi’nin 1992 yılında kabul ettiği ve 2001 yılında güncellediği Avrupa Spor Şartı²’nda spor, fiziksel olarak formda olmayı ve ruhsal sağlığı ifade etmek veya iyileştirmek, sosyal ilişkiler oluşturmak veya her düzeydeki rekabette sonuç elde etmek amaçlarıyla, rastlantısal veya organize katılım yoluyla gerçekleşen her türlü fiziksel faaliyet olarak tanımlanmaktadır. Performans sporu ise yerel, ulusal ve uluslararası düzeyde kurumsallaşmış, uluslararası kurumlar tarafından belirlenen standart kurallar çerçevesinde sporcuların yarıştığı bir alandır.

Beden eğitimi, oyun ve fiziki etkinlikler dersini, beden eğitimi ve spor dersini, seçmeli beden eğitimi ve spor dersini ve okul spor takımlarını kapsamaktadır. Beden eğitimi alanı, okullarda zorunlu olması sebebiyle kızların ve oğlanların sporla tanışmalarında ve fiziksel aktiviteye katılım alışkanlığı kazanmalarında en etkili alandır. Spor ile ilgili uluslararası politika belgelerinin bazılarında beden eğitimi ve spor birlikte ele alınmakta ya da spor alanının bir parçası olarak kabul edilmektedir. Dolayısıyla, bu raporda spor alanının bir parçası olarak beden eğitimi alanı ele alınmıştır.

1 http://iwg-gti.org/common_up/iwg-new/files/Brighton-signatories-2014-6-12.pdf

2 <https://rm.coe.int/16804c9dbb>

Olimpik Hareket, Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) üst yetkileri ile yönetilen, düşünülmüş, organize edilmiş, evrensel ve devamlı bir eylemdir. IOC tarafından Olimpik Antlaşma³ ile teşkilatlandırılmış olan belirli ve eylemsel bir hukuki varlığı ifade etmektedir. Olimpik Hareket, Olimpik Antlaşma’yı rehber olarak benimseyen örgütleri, sporcuları ve diğer kişileri IOC’nin otoritesi altında toplar (IOC, 2004, s.17-21). IOC, uluslararası, bölgesel ve ulusal spor olaylarında ve bunların prosedürlerinde, dünyada sporu yönlendiren merkezi bir liderlik rolü oynamaktadır. Birleşmiş Milletler, Avrupa Konseyi ve kadın ve spor sivil toplum kuruluşları tarafından yayınlanan uluslararası spor politika belgelerinde IOC yaklaşımına ve belgelerine de atıf yapılarak ilkelere, normlar, standartlar ve göstergeler belirlenmiştir. Dolayısıyla, IOC belgeleri spor alanında devletler nezdinde yasal bağlayıcılığı olan önemli politika belgeleridir.

Bu çalışmada, spor alanında toplumsal cinsiyet eşitliği altı stratejik alanda ele alınmıştır. Bu alanlardan beşi Avrupa Konseyi tarafından kabul edilen stratejik alanlardır⁴: (1) Spora katılım: Kadınların spor faaliyetlerine katılımının artırılması, (2) Spor yönetimi: Karar alma mekanizmalarında eşit temsil ve toplumsal cinsiyet duyarlılığının sağlanması, (3) Antrenörlük ve hakemlik: Antrenörlükte ve hakemlikte toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması, (4) Sporda toplumsal cinsiyet temelli şiddet: Cinsiyete dayalı şiddeti sporda ve spor yoluyla ortadan kaldırmak, (5) Spor medyasında toplumsal cinsiyet eşitliği: Spor medyasında toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve sporla ilgili toplumsal cinsiyet kalıp yargılarının ortadan kaldırılması, (6) Spor eğitimi. Spor eğitimi alanı, bu raporun kapsamına dâhil edilmiştir. Spor eğitimi alanının iki bileşeni bulunmaktadır. Beden eğitimi ve mesleki eğitim. Beden eğitimi, ilkokul/ortaokul/lise eğitimindeki zorunlu ve seçmeli beden eğitimi ve spor derslerini ve okul spor takımlarını kapsamaktadır. Mesleki eğitim ise spor liselerini ve üniversitelerin Spor Bilimleri Fakültesi (SBF)/Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu (BESYO)/Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu (SBTYO) bünyesinde eğitim veren, beden eğitimi öğretmeni, antrenör, spor yöneticisi ve rekreasyon lideri yetiştiren bölümleri kapsamaktadır.

Spor Alanında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Mücadelesinin Kısa Tarihi

Spor tarihi, kadınların spora katılım ve spor alanında temsil haklarından yoksun kalmalarının sebeplerini anlayabilmek ve doğru politikaları geliştirebilmek için önemli bir arka plan sağlamaktadır. Kadınların spor alanındaki hak mücadeleleri temelde iki alanda yürütülmüştür: Spora katılım ve spor kurumlarında liderlik.

Spora katılım: Modern sporun başlangıcı olarak kabul edilen Olimpiyat Oyunları’nda kadınların tarihi, aslında spor ve toplumsal cinsiyet eşitliği mücadele tarihidir. Modern Olimpiyatların kurucusu Pierre de Coubertin, kadınların Olimpiyatlara katılmalarının doğa yasalarına aykırı olduğunu ifade etmiştir. 1917’de kurulan Fransa Kadın Sporları’nın başkanlığını yürüten, kadın hakları savunucusu Alice Milliat, kadınların performans sporuna katılım hakkının kazanılması için çok önemli bir mücadele yürütmüştür. 1921’de Uluslararası Kadın Sporları Federasyonu kurulmuş ve 1922’de Paris’te ilk Kadınlar Olimpiyat Oyunları gerçekleştirilmiştir. Sonraki yıllarda bu organizasyonun adı Kadınlar Dünya Oyunları olarak değiştirilmiştir. Bir tarafta Uluslararası Atletizm Federasyonu ve IOC, diğer tarafta Uluslararası Kadın Sporları Federasyonu arasındaki

3 http://www.olimpiyatkomitesi.org.tr/Upload/Menu/624923_ioc_antlasmasi.pdf

4 <https://rm.coe.int/bis-2016-07eonly-bis-mapping-ge-indicators-b-helfferich-worskhop-stock/16807281e9>

uzun süren mücadele sonucunda, 1928’de kadınların Olimpiyatlardaki atletizm yarışmalarına girmelerine izin verilmiştir. Kadınların mücadelesi sonucunda, yıllar geçtikçe Olimpiyatlara katılan kadın sporcuların sayısı artmıştır. 1900 yılında yapılan Paris Olimpiyat Oyunları’na 997 sporcu beşbranşta yarışmış olmasına rağmen, bunların sadece 22’si kadındır. 2012 Londra Olimpiyatları, kadın sporcu sayısının (%45) en çok olduğu ilk Olimpiyat Oyunları’dır.

Spor yönetimi: Birçok Avrupa ülkesinde ve Amerika Birleşik Devletleri (ABD)’de kadınlar, ulusal ve uluslararası spor kurumlarında kadın erkek eşitliğini sağlamaya yönelik çeşitli politikaların gerçekleştirilmesi talebinde bulunmuşlardır. Kadınların spor kurumlarında temsiliyetini arttırmaya yönelik talepler, özellikle Olimpik Hareket’in içerisinde çok yankı bulmuş ve önemli politikaların geliştirilmesini zorunlu kılmıştır. 1995 yılında 107 üyesinden yedisinin kadın olduğu IOC, 1996 yılı itibarıyla kadınların spor kurumlarının karar alma mekanizmalarında temsiliyetinin artırılması için önemli politikalar uygulamaya başlamıştır. 1996 yılında düzenlenen birinci IOC Dünya Kadın ve Spor Konferansı’nda uluslararası spor federasyonları ve ulusal olimpiyat komitelerinde yer alan ihtisas komitelerinin ve çalışma gruplarının en az %10’unun kadınlardan oluşması talebinde bulunulmuştur. 2000 yılında bu oran %20 olarak kabul edilmiştir.

Spor alanında toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına dair politika belgeleri hazırlayan ve bu belgeleri uluslararası ve ulusal spor kurumlarının imzalayıp taahhütlerde bulunmasına yönelik mücadele eden en önemli uluslararası sivil toplum kuruluşu Uluslararası Kadın Çalışma Grubu’dur (Internation Working Group on Women and Sport -IWG). IWG, spor alanında ulusal ve uluslararası düzeyde politika yapan ve karar verme mekanizmalarında bulunan kişileri bir araya getiren, kadın ve spor konulu ilk uluslararası kongreyi, 1994 tarihinde Birleşik Krallık, Brighton kentinde düzenledi ve sonucunda kadın ve spor alanında uluslararası ilk politika belgesi olarak kabul gören Brighton Kadın ve Spor Bildirgesi’ni yayımladı. 2014 yılında genişletilen Brighton Plus Helsinki Kadın ve Spor Bildirgesi’nde devlet ve hükümet mekanizmalarının, spordan sorumlu kurumların ve organizasyonların İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi’nin (İHEB)⁶ ve Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşme’nin (CEDAW)⁷ eşitlik hükümlerine/şartlarına uyum sağlamaları için çaba göstermeleri gerektiği ifade edilerek spora katılım hakkı, ayrımcılık yasağı ve toplumsal cinsiyet eşitliği vurgulanmıştır. 2017 yılı itibarıyla, hükümete bağlı olan ve olmayan organizasyonların, milli olimpiyat komitelerinin, ulusal ve uluslararası spor federasyonlarının yer aldığı 441 kurum bildirgeyi imzalamıştır.

5 [http://iwg-gti.org/common_up/iwg-new/files/Helsinki-calls-the-world-of-sport-to-LEAD-THE-CHANGE-BE-THE-CHANGE\(1\).pdf](http://iwg-gti.org/common_up/iwg-new/files/Helsinki-calls-the-world-of-sport-to-LEAD-THE-CHANGE-BE-THE-CHANGE(1).pdf)

6 http://www.un.org.tr/humanrights/vm/Insan_Haklari_Evrensel_Beyannamesi.pdf

7 <http://www.un.org.tr/humanrights/vp/insan-haklari-belgeleri/tuerkiye-ve-anlasma-temelli-organlar/kadina-karsii-ayrimciligin-ortadan-kaldirilmasina-dair-sozlesme.php>

II. NORMLAR VE STANDARTLAR

A. Normlar

Bu başlık altında öncelikle uluslararası insan hakları belgeleri toplumsal cinsiyet eşitliği ve spor alanı bağlamında incelenmiştir. Uluslararası insan hakları belgelerinin incelenmesinden sonra, uluslararası spor politika belgelerinde kabul edilen normlar ortaya çıkarılmıştır.

Uluslararası Politika Belgelerinde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve Spor

İHEB, 1 Aralık 1948 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’nda kabul edilmiştir. Türkiye beyannameyi 6 Nisan 1949 tarihinde kabul etmiştir. Beyannamenin 2’nci maddesinde cinsiyet ayrımı gözetmeksizin herkesin beynamede belirtilen bütün hak ve özgürlüklere sahip olduğu hükme bağlanmıştır. Beyannamenin 24. maddesi, rekreatif spor kapsamında yer alan, insanların dinlenme ve eğlenme hakkı olarak değerlendirilebilir.

Madde 24. Herkesin dinlenmeye, eğlenmeye, özellikle çalışma süresinin mâkul ölçüde sınırlandırılmasına ve belirli dönemlerde ücretli izne çıkmaya hakkı vardır.

CEDAW, 1979 yılında kabul edilmiş ve 1981 yılında yürürlüğe girmiştir. Türkiye, CEDAW’ı 1985 yılında imzalamıştır. CEDAW’ın temel hedefi, toplumsal yaşamın her alanında kadın-erkek eşitliğini sağlamak amacıyla, kalıplaşmış kadın-erkek rollerine dayalı önyargıların yanı sıra geleneksel ve benzer tüm ayrımcılık içeren uygulamaların da ortadan kaldırılmasını sağlamaktır. Spor alanı, CEDAW 10. ve 13. maddelerde yer almaktadır. Bu maddelerde, kadınların spor ve beden eğitimine aktif katılımlarının sağlanması için devletin uygun önlemleri alması ifade edilmiştir.

Madde 10. Devletler eğitim alanında kadınların erkeklerle aynı haklara sahip olmalarını sağlamak için kadınlara karşı ayrımcılığı tasfiye etmek üzere gerekli her türlü tedbiri ve kadınlarla özellikle erkeklerin eşitliğine dayanan aşağıdaki tedbirleri alır:

g. Spora ve beden eğitimine faal olarak katılmalarını sağlamak için aynı imkânlar tanınır.

Madde 13. Taraf devletler, kadınlara karşı ekonomik ve sosyal hayatın diğer alanlarında erkeklerle kadınların eşit olarak haklardan yararlanabilmelerini sağlayarak kadınlara karşı ayrımcılığın önlenmesi için gerekli ve özellikle aşağıdaki önlemleri alacaklardır:

a. Eğlence, spor ve kültürel hayatın bütün yönlerine katılma hakları.

CEDAW 25 Sayılı Genel Tavsiye, 1999 yılında Kadınlara Karşı Ayrımcılığın Önlenmesi Komitesi tarafından alınan bir karardır ve geçici özel önlemlerle ilgili genel tavsiyeyi içermektedir. Spor alanına da bu önlemlerin uygulanması gerekliliği vurgulanmıştır.

38. Taraf Devletlere, kadınlara karşı ayrımcılık içeren veya dezavantaj oluşturan kültürel uygulamaların, basmakalıp tutum ve davranışların değiştirilmesine ve ortadan kaldırılmasına yönelik sürecin hızlandırılması amacıyla geçici özel önlemler almaları gerektiğini hatırlatır. Geçici özel

önlemler aynı zamanda, kredi ve borçlar, spor, kültür ve eğlence-dinlenme ve hukuki farkındalık geliştirme gibi alanlarda da uygulanmalıdır. Gerekliğinde, bu tür önlemler, kırsal kesimdeki kadınlar dâhil, çok yönlü ayrımcılığa maruz kalan kadınlara yönelik olarak da uygulanmalıdır.

Pekin Deklarasyonu ve Eylem Planı⁸, 1995’te Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi’nin kararıyla Pekin’de toplanan Dördüncü Dünya Kadın Konferansı’nın sonunda kabul edilmiştir. Türkiye, bu iki belgeyi de kabul etmiştir. İlgili alanlar kapsamındaki stratejik hedefler ve önerilen eylemler aşağıda sunulmuştur.

B. Kadın Eğitim ve Öğrenimi

Stratejik hedef B.4. Ayrımcı olmayan eğitim ve öğrenimi geliştirmek

83. Hükümetler, eğitim yetkilileri ve diğer eğitim kurumlarıyla akademik kuruluşlar tarafından:

(m) Ulaşılabilir eğlenme-dinlenme ve spor tesisleri kurmak, kız çocuklar ve her yaşta kadınlar için eğitimde cinsiyete duyarlı programlar ve kamu kuruluşları oluşturmak ve güçlendirmek, antrenörlük, eğitmenlik ve yöneticilik dâhil atletizm ve fiziksel aktivitelerin her alanında ve ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeylerde katılımcılar olarak, kadınların ilerlemesini desteklemek;

C. Kadınlar ve Sağlık

Stratejik hedef C.2. Kadın sağlığını geliştiren önleyici programları güçlendirmek.

107. Hükümet dışı kuruluşlar, kitle iletişim araçları, özel sektör ve uygun olduğunda Birleşmiş Milletler organlarının dâhil olduğu ilgili uluslararası örgütlerle işbirliği yaparak Hükümetler tarafından:

(f) Eğitim sisteminde, iş yerinde ve toplumda, her yaşta kadın ve kız çocuklarının, spor, fiziksel aktivite ve dinlenme-eğlenme imkânlarına erkeklerle eşit ölçüde ulaşmalarını sağlayacak programlar oluşturmak ve desteklemek;

Stratejik hedef C.1. Kadının, hayatının bütün dönemlerinde, uygun maliyetli ve kaliteli sağlık bakımına, bilgiye ve ilgili hizmetlere ulaşılabilirliğini artırmak.

106. Hükümet dışı kuruluşlarla, işveren ve işçi örgütleriyle işbirliği yaparak ve uluslararası kurumların desteğiyle hükümetler tarafından:

(l) Fiziksel faaliyetler dahil, sağlıklı davranışların yaygınlaştırılması başta olmak üzere kız çocuklarının ihtiyaçlarına özel bir önem vermek

G. Yetki Ve Karar Alma Sürecinde Kadınlar

183. Kadınlar toplumda, kayıt dışı örgütlerde ve devlet görevlerinde önemli liderlikler üstlenmişlerdir. Bununla birlikte sosyalleşme ve medyanın sunduğu klişeler dâhil, kadınlara erkeğe ilişkin olumsuz klişeler, politik karar alma konularının erkeklerin alanı olarak kalmasına yönelik eğilimleri pekiştirmektedir. Benzer şekilde kadınların sanat, kültür, spor, medya, eğitim, din ve

8 <https://www.tbmm.gov.tr/komisyon/kefe/docs/pekin.pdf>

hukuk alanlarının karar alma konularında da yeterince temsil edilmemeleri, onların pek çok kurum ve kuruluş üzerinde önemli bir etkiye sahip olmalarını engellemiştir.

L. Kız Çocuk

280. Hükümetler, uluslararası ve hükümet dışı kuruluşlar tarafından:

- (d) Kız çocukların spor, tiyatro ve kültürel faaliyetler gibi ders programı dışında kalan faaliyetlere tam ve eşit katılımını yaygınlaştırmak.

Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi - İstanbul Sözleşmesi⁹, 11 Mayıs 2011 tarihinde İstanbul'da imzalanmış ve 1 Ağustos 2014 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Türkiye, sözleşmeyi 14 Mart 2012 tarihinde onaylamıştır. Spor alanı Madde 14’de ele alınmıştır:

Madde 14:

1. Taraflar, gerektiğinde, öğrencilerin gelişen kapasitesine uygun olarak, kadın erkek eşitliği, kalıplaşmamış toplumsal cinsiyet rolleri, karşılıklı saygı, kişisel ilişkilerde şiddet içermeyen çatışma çözümleri, kadına yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve kişisel bütünlük hakkı gibi konulara ilişkin öğretim materyallerine resmi müfredata ve eğitimin her seviyesine eklenmesi için gerekli adımları atar.
2. Taraflar, gayri resmi eğitim faaliyetlerinde, spor, kültürel ve boş zaman hizmetlerinde ve medyada 1. paragrafta bahsedilen ilkeleri geliştirmek amacıyla gerekli adımları atar.

Uluslararası Spor Politika Belgelerinde Normlar

Uluslararası politika belgelerinde **spor** alanında beş norm benimsenmektedir: Eşitlik, toplumsal cinsiyet eşitliği (aynılık/farklılık/dönüştürücü), ayrımcılık yasağı, spor değerleri ve insanlık onuruna saygı.

B. Standartlar

Avrupa Konseyi, 10-11 Nisan 2016 tarihli toplantı sonucunda toplumsal cinsiyet eşitliği uygulama araçlarını içeren Sporda Denge isimli belgenin bir parçası olarak Sporda Toplumsal Cinsiyet Göstergelerinin Haritalanmasını yayımlamıştır. Sporda toplumsal cinsiyet göstergelerini içeren bu belge, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi’nin Sporda Toplumsal Cinsiyeti Anaakımlaştırma’ya dair 2015 tarihli tavsiyesi, Sporda Kadınlara ve Kız Çocuklarına Yönelik Ayrımcılıkla Mücadele’ye yönelik 2005 tarihli tavsiyesi ve Sporda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Stratejik Eylemler Önerisi 2014-2020¹⁰ dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bu raporda bu beş alan kapsamında standartlar belirlenmiştir.

Sporda toplumsal cinsiyet eşitliği stratejik alanlar

- 1) Spora katılım: Kadınların spor faaliyetlerine katılımının artırılması

9 <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/03/20120308M1-1.pdf>

10 http://ec.europa.eu/assets/eac/sport/events/2013/documents/20131203-gender/final-proposal-1802_en.pdf

- 2) Spor yönetimi: Karar alma mekanizmalarında eşit temsilin ve toplumsal cinsiyet duyarlılığının sağlanması
- 3) Antrenörlük: Antrenörlükte ve spor öğretiminde toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması
- 4) Sporda toplumsal cinsiyet temelli şiddet: Cinsiyete dayalı şiddetin sporda ve spor yoluyla ortadan kaldırılması
- 5) Spor medyasında toplumsal cinsiyet eşitliği: Medyada sporla ilgili toplumsal cinsiyet kalıp yargılarının ortadan kaldırılması

Spor katılımı ile ilgili standartlar

- 1) Toplumsal cinsiyetin anaakımlaştırılması
- 2) Spor kaynaklarının tahsisinde toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması
- 3) Olumlu ayrımcılık
- 4) Adil oyun anlayışının yerleştirilmesi ve yaygınlaştırılması
- 5) Veri toplamak ve araştırma yapmak

Spor yönetimi ile ilgili standartlar

- 1) Toplumsal cinsiyet eşitliği eylem planı hazırlanması
- 2) Toplumsal cinsiyetin anaakımlaştırılması
- 3) Karar alma mekanizmalarında toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması
- 4) Olumlu ayrımcılık
- 5) Veri toplamak ve araştırma yapmak

Antrenörlük ile ilgili standartlar

- 1) Antrenörlük mesleğiyle ilgili olanaklarda toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması
- 2) Olumlu ayrımcılık
- 3) Antrenörler için toplumsal cinsiyete duyarlı eğitimler düzenlenmesi

Sporda toplumsal cinsiyet temelli şiddetle ilgili standartlar

- 1) Sporda cinsel taciz ve istismarın önlenmesi ve yok edilmesi
- 2) Veri toplamak ve araştırma yapmak

Spor medyasında toplumsal cinsiyet eşitliği ile ilgili standartlar

- 1) Toplumsal cinsiyetin anaakımlaştırılması
- 2) Spor medyasında kadın ve erkek çalışanların eşit temsil edilmesi
- 3) Kadın sporcuların ve kadın sporlarının medyada eşit temsil edilmesi
- 4) Olumlu ayrımcılık

C. İyi Örnekler

Norveç Olimpik ve Paralimpik Komitesi ve Spor Konfederasyonu - Cinsiyet Kotası

Norveç Olimpik ve Paralimpik Komitesi ve Spor Konfederasyonu yasal düzenlemesinde toplumsal cinsiyetle ilgili bir paragrafa yer vermektedir. Paragraf, uluslararası politika belgelerinde, spor yönetimi stratejik alanında benimsenen farklılık eşitliği normunu içermekte ve spor kurumlarının karar alma mekanizmalarında kadın temsiliyi arttırmayı hedeflemektedir: *Genel kurullara delegeleri seçerken veya atarken, Spor Konfederasyonundaki yönetim kurullarına, konseylere, komitelere ve onun kurumsal birimlerine üyeleri seçerken her iki cinsiyetten aday/delege seçilecektir. Bileşim/kompozisyon, üyeler arasındaki cinsiyet dağılımıyla orantılı olacaktır; bununla birlikte, üç üyeden fazla üyesi olan yönetim kurullarında, konseylerde ve komitelere her iki cinsiyetten en az iki temsilci yer alacaktır. İki ya da üç üyeli kurullarda, konseylerde ve komitelere her iki cinsiyet temsil edilecektir. Cinsiyet dağılımı hesaplandığında ricalar dikkate alınmayacaktır. Ulusal spor federasyonları yönetim kurullarında kadın üye sayısı 1990’da %22 iken günümüzde %37’ye yükselmiştir. Bu neredeyse Norveç spor kurumlarındaki aktif kadın üyeliğe eşittir (%40). Yasa ayrıca, yönetim kurulu adayları için aday gösteren seçim komiteleri gibi komiteleri de kapsar.*

Madde IX - Ortaöğretim Kurumlarının Spor Programlarında Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin İzlenmesi

ABD’de uygulanmakta olan bu yasal mevzuat, spor programlarında toplumsal cinsiyet eşitliğini, eşit sportif fırsatların her iki cinsiyete sunulması anlamında ele almaktadır. Uluslararası politika belgelerinde kabul edilen toplumsal cinsiyet eşitliğinin aynılık eşitliği normu bağlamında tasarlanan bu maddede eşitlik şu alanlarda ele alınmaktadır: Ekipmanlar ve materyaller, antrenmanları ve yarışmaları programlama, yolculuk ve gündelik harcırah, antrenörlük, soyunma odaları ve diğer olanaklar, sağlık ve antrenman olanakları, reklam/tanıtım, spor olanakları.

IOC Sporda Taciz ve İstismardan Korunma Araç Kiti 2017¹¹

Olimpik Ajanda 2020’de yer alan sporculara desteğin güçlendirilmesi konulu 18. önerisi doğrultusunda IOC, sporcuları taciz ve istismardan korumak için önemli adımlar atmıştır. Bu adımlar arasında 2007 ve 2016 tarihli IOC Sporda Cinsel Taciz ve İstismar Uzlaşma Beyanı¹² ve 2017 tarihli IOC Sporcuları Sporda Taciz ve İstismardan Korunma Araç Kiti¹³ yer almaktadır. IOC tarafından 2017 yılında yayımlanan bu araç kiti, Uluslararası Spor Federasyonları ve Milli Olimpiyat Komiteleri (MOK) için geliştirilmiştir. Bu yayında, spor kurumlarında sporcuların taciz ve istismardan korunması üç alanda ele alınmaktadır: Politika ve prosedürlerin geliştirilmesi, önleme mekanizmaları ve taciz ve istismar bildirimlerinin yönetimi. Spor kurumları için uygulamaya dönük ve kullanıcı dostu bir formatta hazırlanan bu yayında, politikanın MOK’ların çeşitli komisyonlarında (sağlık, sporcu, kadın ve spor, etik ve hukuk) yer alabileceği belirtilmektedir. Araç kitinde spor kurumlarının taciz ve istismardan korunma politikası geliştirme süreçlerinde her bir aşama (normatif çerçeveden destek mekanizmalarına kadar) adım adım anlatılmaktadır.

11 https://hub.olympic.org/athlete365/wpcontent/uploads/2017/11/IOC_Safeguarding_Toolkit_ENG_Screen_Full.pdf

12 https://stillmed.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/News/20070802-IOC-adopts-Consensus-Statement-on-sexual-harassment-and-abuse-in-sport/EN-Sexual-Harassment-Abuse-In-Sport-report1125.pdf#_ga=2.48599908.351039831.1510675618-1217813673.1509080678

13 https://hub.olympic.org/wp-content/uploads/2017/11/IOC_Safeguarding_Toolkit_ENG_Screen_Full.pdf

III. TÜRKİYE’DE MEVCUT DURUM ANALİZİ: NORMATİF-POLİTİK YAPI

Türkiye’de spor alanında toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamaya yönelik hak talebi, özellikle kurumsal boyutta yok denecek kadar azdır. Dolayısıyla bu rapor spor alanında toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına yönelik bir hak savunuculuğunun gerçekleştirilmesini sağlayabilecek bir başlangıçtır.

A. Yerel Mevzuatın Haritalaması: Mevzuatın İlgili İnsan Hakları Belgeleriyle Uyumunun Tespiti (Yapısal İzleme)

Kurum mevzuatlarının değerlendirilmesine geçilmeden önce, önemli bir eksikliğin belirtilmesi gerekmektedir. Spor alanında geliştirilmiş olan uluslararası politika belgelerinin Türkçe çevirisi bulunmamaktadır. Uluslararası spor politikalarının ilgili kurum tarafından yapılmış bir Türkçe çevirisinin bulunmaması önemli bir eksikliklerdir.

Gençlik ve Spor Bakanlığı (GSB), Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (ASPB) ve Spor Genel Müdürlüğü (SGM) gibi kamu kurum ve kuruluşlarıyla birlikte Spor Federasyonlarının belgeleri incelenmiştir. Rapor kapsamında spor alanıyla ilgili erişimi bulunan kanun, yönetmelik, talimat ve yönergelerin tamamı incelenmiştir. Spor federasyonlarının ilgili kanun ve yönetmelik doğrultusunda kendi talimatları bulunmaktadır. Federasyonların talimatları; disiplin talimatı (etik kurallar, kılık kayfet vb.), eğitim talimatı, eğitim kurulu talimatı, kamp talimatı, ödül ve yardım (maddi destek) talimatı, il temsilcileri talimatı, bütçe ve muhasebe talimatı, teknik kurul talimatı, müsabaka talimatı, hukuk kurulu talimatı, hakem talimatı, sağlık kurulu talimatı, sporcu lisans tescil vize ve transfer talimatı, personel talimatı. 60 spor federasyonunun internet sayfalarından erişime açık olan bütün talimatları incelenmiş, raporda örnek olarak birkaç federasyonun talimatına yer verilmiştir. Mümkün olduğunca farklı spor dallarına (bireysel, takım, erkeklerin sayısal olarak fazla olduğu spor dalları, kadınların sayısal olarak fazla olduğu spor dalları, engelliler, raket sporları, temas sporları vb.) ait talimatlara yer vermeye çalışılmıştır. SGM tarafından hazırlanan disiplin talimatı, spor federasyonları tarafından branşa özgü olarak düzenlenmiştir. Bu raporda Okul Sporları, Atletizm, Yelken, Jimnastik, Görme Engelliler Federasyonlarına ait disiplin talimatları, Görme Engelliler Federasyonu Kılık Kıyafet Talimatı ve Türkiye Futbol Federasyonu Etik Kurul Talimatı incelenmiştir.

Analiz edilen politika belgelerinden uluslararası spor politika belgelerinde benimsenen normların yer aldığı belgelere bakıldığında, benimsenen normların başında ayrımcılık yasağı ve spor değerleri normlarının geldiği görülmektedir. Spor değerleri normunun özellikle barış, dürüstlük, şiddetsizlik, saygı ve doping bileşenlerine yer verilmektedir. Aşağıda sunulan iki örnek belgede spor değerleri ve ayrımcılık yasağı normları bulunmaktadır:

5894 TFF Kuruluş ve Görevleri:

Madde 3.1.

- e) Fair Play kurallarına uygun olarak bağlılık, dürüstlük ve sportmenlik prensiplerini gözetmek.
- g) Şiddet, şike, teşvik primi, ırkçılık, doping ve her türlü ayrımcılıkla mücadele etmek.

GSGM Sponsorluk Yönetmeliği

Madde 13. Sponsorluk iş ve işlemleri ile reklamlarda kamu düzenini bozucu, siyasi, etnik, dil, din, ırk, mezhep ve cinsiyet ayrımı yapan, genel ahlak ve adaba aykırı, zararlı ve kötü alışkanlıkları özendirici, kanunlarla yasaklanmış yazı, logo, amblem ve benzeri işaretler kullanılamaz.

Toplumsal cinsiyet eşitliği normunda çok ifade edilmemekle birlikte büyük oranda aynılık eşitliğinin benimsendiğini görmekteyiz. Halter Federasyonu’nun aşağıdaki maddeleri bu norma örnektir.

Halter Federasyonu Müsabaka Talimatı

Madde 7.2. Kulüp ve takım müsabakalarında önceden bildirilmek suretiyle baraj uygulaması ve klasman uygulaması yapılır. Kulüp veya takımlar Türkiye Şampiyonasında müsabakaya katılmak için her kulüp veya takım asgari 3 erkek ve 3 bayan sporcudan oluşmalıdır.

Madde 8.3. Müsabaka seremonisine her takımdan 2 erkek ve 2 bayan sporcu sporcu kıyafetiyle katılır.

Politika belgelerinde gösterge olabilecek ifadelerin yer aldığı da görülmüştür. Örneğin, Tenis Federasyonu Antrenör Eğitim Talimatı’nda yer alan TTF III. Kademe kıdemli antrenör-tur koçu kursu teknik/taktik ders programında, kadın ve erkek oyunculara dair ayrı başlıklara yer verilmiştir. Eşitlik normuna dayanarak antrenör eğitim talimatında her iki cinsiyete özel örneklerin dahil edilmesi, aynı zamanda bir gösterge olarak düşünülebilir.

Politika belgelerinde toplumsal cinsiyet eşitliği normuna aykırı ifadeler de bulunmaktadır. Bu ifadelerin başında “bayan ve sportmenlik” gelmektedir. Disiplin talimatlarının neredeyse tamamında, sportmenlik temel bir ilke olarak yer almakta ve sportmenliğe aykırı davranışlar ya da sporcu ahlakına aykırı davranışlar vurgulanmaktadır. “Sportmenlik ve meslek adamı” ifadeleri sadece erkek sporcuyu içermeleri sebebiyle, bu ifadelerin kullanımı toplumsal cinsiyet eşitliğine aykırıdır. Bazı politika belgelerinde toplumsal cinsiyet eşitliği normuna aykırı maddeler yer almaktadır. Örneğin, Halter Federasyonu Müsabaka Talimatı’nda Madde 11.4’de “mastırlar” kategorisinde sadece erkeklere ait sıkletlere yer verilmesi, Güreş Federasyonu 2017 yılı Büyükler Grup ve Türkiye Şampiyonaları Müsabaka Talimatı’na göre, müsabakalarda ödenen yol ücreti, yol ve ikamet yevmiyelerinin kadın ve erkeklere eşit ödenmemesi (erkeklerde ilk 10 dereceyi alanlara kadınlarda ilk 6 dereceyi alanlara ödeme yapılması), Boks Federasyonu Amatör Boks Müsabaka Talimatı’na göre boks müsabakalarında erkeklerin kategorilerinin (5) kadınlardan (3) daha fazla olmasıdır.

Politika belgeleri analizinde dikkat çeken bir diğer nokta, Basketbol Federasyonu Davranış Kuralları’nda kuralların tüm aktörleri kapsamamasıdır. Cinsiyet ayrımcılığının da dâhil olduğu ayrımcılık karşıtı olmakla ilgili davranış kuralı sadece basketbolcular için belirlenmiştir. Antre-

nörler, yöneticiler, hakemler, müsabaka görevlileri, aileler, seyirciler ve taraftarlar için de belirlenmelidir. Alt yapı antrenörleri için belirlenen cinsel istismar olarak algılanan her türlü yaklaşımdan kaçınılması davranışı, A Takımı antrenörleri de kapsamalıdır. Ayrıca, bu davranış kuralı yöneticiler, hakemler, müsabaka görevlileri, seyirciler ve taraftarlar için de geçerli kılınmalıdır.

B. İlgili Politikaların Haritalaması: Politika Belgelerinin İnsan Hakları Belgeleriyle Uyumunun Tespiti (Yapısal İzleme)

Gençlik ve Spor Bakanlığı - Spor Genel Müdürlüğü

1969 yılında GSB kurulmuştur. Spor alanıyla ilgilenen birim, Spor Eğitimi Dairesi Başkanlığı dört şubeden oluşmaktadır: Program Hazırlama ve Geliştirme Şubesi, Spor Elemanları Eğitimi Şubesi, Sportif Eğitim Merkezleri Şubesi ve Sportif Eğitim Koordinasyon Şubesi. Devlet Bakanlığı'na bağlı olarak faaliyet gösteren, katma bütçeli ve tüzel kişiliği bulunan bir kuruluş olan SGM, Türkiye'nin en büyük gençlik ve spor örgütüdür.¹⁴ SGM Anayasa'nın 58. maddesi ve 3289 Sayılı SGM Kanunu doğrultusunda, 81 ilde, ilçede il ve ilçe müdürlükleri kurmakta, gençlik merkezleri oluşturarak bireylerin spora katılımını sağlamaktadır. Spor faaliyetleriyle ilgilenen Spor Federasyonları Başkanlıkları, Spor Eğitimi Dairesi Başkanlığı, Spor Kuruluşları Dairesi Başkanlığı, Spor Faaliyetleri Dairesi Başkanlığı ve Spor Kontrolörleri Kurul Başkanlığı ana hizmet birimleri arasında yer almaktadır. GSB ile SGM'nin taşradaki hizmetlerini yürütmek üzere illerde gençlik hizmetleri ve spor il müdürlüğü, ilçelerde gençlik hizmetleri ve spor ilçe müdürlüğü kurulur. Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü (GHSİM) ile Gençlik Hizmetleri ve Spor İlçe Müdürlüğü Bakan tarafından atanır. SGM'ye bağlı federasyonların ilgili olduğu spor dallarında taşra bağlantılarını sağlamak amacıyla illerde fahri olarak görev yapmak üzere birer il spor dalı temsilcisi bulunmaktadır.

Spor Federasyonları

SGM'ye bağlı toplam 60 federasyon bulunmaktadır. Türkiye’de federasyonlar, 3530 Sayılı Beden Terbiyesi Kanunu'nun 7. maddesine istinaden kurulan, temsil ettikleri spor dalı veya dallarının en yetkili kuruluşlarıdır.¹⁵ Özerk federasyonlar, organları genel kurulları tarafından seçimle göreve gelen, her türlü kararlarını kendi organları içerisinde alan, bütçesi genel kurul tarafından onaylanan ve ibra edilen federasyonlardır (5105 Sayılı Kanun, 13.03.2004 tarih, 25401 sayılı Resmî Gazete). Spor federasyonlarının görevi, spor dalı ile ilgili faaliyetleri ulusal ve uluslararası kurallara göre yürütmek, söz konusu faaliyetlerin gelişmesini sağlamak, sporcu sağlığı ile ilgili konularda gerekli önlemleri almak, teşkilatlandırmak, federasyonu uluslararası faaliyetlerde temsil etmektir. Federasyonların merkez teşkilatı; genel kurul, yönetim, denetim, disiplin kurulları ile genel sekreterlikten oluşmaktadır. Federasyonların illerde federasyon temsilcilikleri bulunmaktadır.

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı

Spor alanı, ASPB'nin kadınlara karşı ayrımcılığı önlemeye ve kadın haklarını koruyup geliştirmeye yönelik faaliyet yürüttüğü alanlardan birisidir. Fakat ASPB, spor faaliyetlerini çocuk hizmetleri ve engelli hizmetleri kapsamında gerçekleştirmektedir. Çocuk Hizmetleri altında koruyucu ve

¹⁴ www.gsgm.gov.tr

¹⁵ www.sgm.gov.tr

önleyici faaliyetler kapsamında sosyal sportif ve kültürel faaliyetler düzenlenmektedir. GSB ile imzalanan işbirliği protokolleri ve spor federasyonları işbirlikleri yoluyla spor projeleri gerçekleştirilmektedir.

a. Spor Kurumlarının Amaç, Vizyon, Misyon ve Görevlerinin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Analizi

Spor kurumlarına GSB ve SGM dâhil edilirken sayısı çok fazla olan spor federasyonlarından Özel Sporcular Federasyonu’yla birlikte bireysel ve takım sporlarından tesadüfi olarak seçilen 15 spor dalı toplumsal cinsiyet eşitliği analizine dâhil edilmiştir. Sadece üç federasyonda toplumsal cinsiyet yaklaşımının yer aldığı görülmüştür.

Türkiye Bisiklet Federasyonu: Hedefinde ayrımcılık yasağı normu kapsamında cinsiyet ayrımcılığının reddi ifade edilmiştir: *Bisiklet Federasyonu, yaş, cinsiyet ve yetenek gözetmeksizin, bisiklet sporunu seven ve destekleyen ülkemiz insanı adına bisiklet sporunu, ülkemizde tüm disiplinleriyle geliştirmeye ve desteklemeye odaklanmıştır. Belirlenen bu hedef ışığında topluma bisiklet sevgisini aşılayabilmek, Türk insanının sağlıklı ve güvenli bir ortamda bisiklet ile buluşabilmesini, bisiklet sporunu tüm güzellikleriyle yaşayabilmesini sağlamak, Bisiklet Federasyonu’nun başlıca hedefleri arasındadır.*

Türkiye Herkes İçin Spor Federasyonu: Amacında ayrımcılık yasağı normu kapsamında cinsiyet ayrımcılığının reddi ifade edilmiştir: *Vatandaşlarımızın yaşı, cinsiyeti, sosyal statüleri ne olursa olsun milli geleneklerine saygı göstererek, ekonomik gelişmelerine kültürel zenginliklerine ve sportif aktivitelerine katılmalarına fırsat verebilmek ve bu alanda ilgili kişiler ve kurumlar ile yapılacak işbirliği ile bu işbirliğini gerçekleştirmektir.*

Türkiye İzcilik Federasyonu: Vizyonunda toplumsal cinsiyet eşitliğinin (aynılık eşitliği) vurgulandığı görülmektedir: İkinci yüzyılında izcilik Kendini; güvenilir, değer odaklı, eğitsel dinamik ve yenilikçi, toplumun her kesiminden kız - erkek çok sayıda genci kapsayan, tüm kültürlerde kadın - erkek bütün yetişkinler için cazip, daha iyi bir dünya inşasına gerçekten katkı sağlayan hareket olarak görmektedir.

b. Kamu Kurumlarının Faaliyet Raporlarının, Stratejik Planlarının, Eylem Planlarının ve Hükümet Programlarının Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Analizi

Analiz edilen politika belgeleri: GSB Faaliyet Raporu (2016), Ulusal Gençlik ve Spor Politika Belgesi (2013), SGM Faaliyet Raporları (2006-2011), Stratejik Planları (2010-2014 / 2015-2019), Kalkınma Bakanlığı Onuncu Kalkınma Spor Özel İhtisas Komisyonu Raporu (2014-2018), ASPB Faaliyet Raporları (2013-2016), Stratejik Planı (2013-2017), Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planı (2008-2013), Hükümet Programları (61-65), Buz Hokeyi Federasyonu Stratejik Planı (2015-2018), Voleybol Federasyonu Stratejik Plan 2024 ve Eskrim Federasyonu 2014-2016 Stratejik Planı & 2023 Vizyonu. Bu belgelerden sadece Onuncu Kalkınma Planı Spor Özel İhtisas Komisyonu Raporu’nda ve Buz Hokeyi Federasyonu Stratejik Planı’nda toplumsal cinsiyet eşitliği yaklaşımı bulunmaktadır.

T.C. Kalkınma Bakanlığı Onuncu Kalkınma Planı Spor Özel İhtisas Komisyonu Raporu (2013), Sporcu Altyapısının Güçlendirilmesi kapsamında kadın sporculara yer verilmiştir: “Ülkemizde kadın sporcuların artırılmasına yönelik stratejiler geliştirilmeli ve projeler oluşturulmalıdır.” Uluslararası spor politika belgelerinde benimsenen toplumsal cinsiyet eşitliği (farklılık eşitliği) normu kapsamında bir hedef olarak değerlendirilebilir.

Buz Hokeyi Federasyonu Stratejik Planı’nda (2015-2018) spor dalını ülkemizde yaygınlaştırmak amacı için kız çocuklarına özel öncelikli bir alan belirlenmiştir: 5-16 yaşlar arası kız çocuklar hedef olarak belirlenerek, projeler hazırlanacak ve taramalar yapılacaktır. Bu, uluslararası spor politika belgelerinde benimsenen toplumsal cinsiyet eşitliği (farklılık eşitliği) normu kapsamındaki geliştirilen bir hedef olarak değerlendirilebilir.

ASPB Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planı 2008-2013, spor ve toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamında analiz edilmiştir. Spor alanında eylem hedefleri ve stratejileri belirlenmiştir. Fakat özellikle yetki ve karar alma alanında belirlenen hedef ve stratejiler, spor kurumlarının karar alma mekanizmalarında toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasını içeren spor yönetimi stratejik alanında göstergeler geliştirilirken referans alınabilecek niteliktedir.

Politika belgelerinin toplumsal cinsiyet eşitliği analizi yapılırken önemli bir eksikliğin bulunduğu gözlenmiştir. SGM Faaliyet Raporları önemli istatistikî verileri içermektedir. Fakat bu verilerin çok azı cinsiyete göre ayrıştırılmıştır.

c. Kamu Kuruluşlarının Spor Alanıyla İlgili Mali Destekli Projelerin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Analizi

Toplumsal cinsiyet eşitliği yaklaşımına sahip spor alanıyla ilgili ulusal, yerel ya da uluslararası malî destekli projeler GSB, ASPB ve Kalkınma Ajansı (KA) temel alınarak incelenmiştir. Bu kurumların yürüttükleri ve destekledikleri spor alanında kadın ve kız çocukları için toplumsal cinsiyet eşitliğini hedefleyen projeler asıl inceleme konusudur. Kurumların web sitelerinden ulaşılabilen projeler analiz edilmiştir.

GSB’nin web sitesindeki bilgiler temel alındığında, projelere dair ayrıntılı bir bilgi bulunmadığı için toplumsal cinsiyet eşitliği analizini yapmak mümkün olmamıştır. Fakat sınırlı bilgi doğrultusunda doğrudan kız çocuklarının/kadın öğrencilerin spora katılımını arttıran ve toplumsal cinsiyet eşitliğini hedefleyen çalışmaların bulunmadığı gözlenmiştir.

ASPB’de proje adı altında olmamakla birlikte federasyonlarla iş birliği halinde çocukların spora katılımları sağlanmaktadır. Etkinliklere dair ayrıntılı bir bilgi elde edilemediği için rapor kapsamında bir değerlendirme yapılamamıştır. GSB ile imzalanan işbirliği protokolleri yoluyla spor projeleri gerçekleştirilmektedir. ASPB İstanbul İl Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen “Ben Bir Spor Girişimcisiyim. Ya Sen?” isimli projenin içeriğinde *Cinsiyet eşitliği algısını geliştirmek için spor aktivitelerine hem kızların hem erkeklerin katılımı sağlayarak geleneksel cinsiyet rollerinin meydana getirdiği kötüye gitme durumu azaltılabilecek* maddesi yer almaktadır.

Kalkınma Ajansı, iller bazında çeşitli konularda faaliyet yürüten sivil toplum kuruluşlarının projelerine destek vermektedir. Sadece Kadınlar İçin Spor ve Fiziksel Aktivite Derneği (KASFAD)

tarafından 2017 yılında gerçekleştirilen Spor Kadınları Çocuklara İlham Oluyor projesinde toplumsal cinsiyet eşitliği yaklaşımı bulunmaktadır. Projenin amacı, sporun farklı alanlarında ve pozisyonlarında başarılarla imza atmış kadınları ilköğretim öğrencileriyle buluşturmak, kadınların hikâyeleriyle çocuklara ilham olmalarını sağlamak, kadınların spor alanında rol model olabileceğini göstermektir.

C. Sivil Toplum Kurumlarının (STK) ve Diğer Kamusal Aktörlerin Kapasitelerinin Haritalaması (Yapısal İzleme)

Spor alanında kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarının bilgisine ulaşamamıştır ve bulunduğu kadarıyla bu tür bir meslek kuruluşu bulunmamaktadır. Ayrıca, spor alanında faaliyet gösteren toplumsal cinsiyet temelli ve hak temelli tek örgüt KASFAD’dır. KASFAD’ın öncelikli amacı izleme ve değerlendirme faaliyetleri yürütmek olmamakla birlikte spora katılım, spor yönetimine spor eğitimi olmak üzere üç mevcut durum raporu bulunmaktadır.

Spor STK’larının amaçları, vizyonları, misyonları ve yürüttükleri projeler toplumsal cinsiyetin olup olmaması bakımından değerlendirilmiştir. Sadece KASFAD ve Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi (TMOK)’da toplumsal cinsiyet eşitliği yaklaşımı bulunmaktadır. TMOK, amacında ayrımcılık yasağı normunun bir bileşeni olarak cinsiyet ayrımcılığının reddi belirtilmiştir: *TMOK, sporun ve ‘Olimpik Değerler’in her vatandaşın hayatının ayrılmaz bir parçası olduğu, kazanan bir Olimpik ulus yaratmak hedefiyle, ülkemizi uluslararası spor camiasında tanıtmak ve halkımıza ‘Olimpizm’ ruhunu aşlamak için faaliyet göstermektedir. Din, dil, ırk, cinsiyet ve politik ayrımcılığı reddeden TMOK; kar amacı gütmeyen, toplum yararına çalışan özerk bir sivil toplum kuruluşudur.* TMOK Stratejik Plan’da (2012-2016) toplumsal cinsiyet eşitliğine özgü bir hedef bulunmaktadır: *Olimpiyat ailesinin, sporda eşitliği ve kadınların spora katılımını cesaretlendiren ve tanıtan öncü uluslarından biri olmak.*

IV. TÜRKİYE’DE TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİNİN HARİTALAMASI

Spora Katılım

1987-1988 yılları arasında %9,92 olan kadın sporcu sayısı (futbol hariç) yıllar içerisinde 2017’de %32,38 oranına yükselmiştir. Futbol spor dalı dâhil edildiğinde ise %4,02 oranında olan kadın sporcuların oranının 2017 yılı için %28,63 olduğu görülmektedir. 2017 yılında federasyonlarda kadınların erkeklerden sayısal olarak daha fazla olduğu spor dalları cimnastik (%62,19), voleybol (%60,33), dans sporları (%59,60), halk oyunları (%59,44) ve buz patenidir (%58,15). Kadın ve erkek sporcu oranlarının birbirine yakın olduğu spor dalları binicilik (kadın %49,19 - erkek %50,81), tenis (kadın %44,29 - erkek %55,71) ve badminton’dur (kadın %43,58 - erkek %56,42). Kadın ve erkek sporcu oranları arasında en fazla farkın olduğu spor dalı ise futboldur (%1,03 kadın). 54 spor federasyonuna bağlı faal sporcuların %37,33’ü kadın, %62,67’si erkektir.

Spor Yönetimi

Rapor kapsamında GSB, TMOK, SGM (merkez ve ilçeler) ve federasyonların yönetici kurullarının cinsiyet dağılımları alınmıştır. 2017 yılı GSB’nin teşkilat şemasının en üst düzey pozisyonu olan Bakan, Bakan Yardımcısı, Müsteşar ve Müsteşar Yardımcıları erkek yöneticilerden oluşmaktadır. GSB’ye bağlı 13 “Hizmet Birimi” bulunmaktadır. Bu birimlerin yöneticileri (başkan ve/veya müdür olarak adlandırılmaktadır) arasından sadece “Dış İlişkiler Dairesi Başkanı” kadındır. 2017 yılında SGM üst düzey yönetici pozisyonu olan Genel Müdür ve Genel Müdür Yardımcısı erkek yöneticilerdir. SGM çatısı altında 18 Müdürlük Birimi bulunmaktadır. “Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı Şube Müdürü” ve “Tahkim Kurulu Başkanı” pozisyonundaki yöneticiler kadındır; geri kalan 16 müdürlüğün başkanı/müdürü erkektir. Türkiye’de 81 ilde Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürü/Vekili görev yapmaktadır. Bu rapor kapsamında 78 ilin yönetici bilgisine ulaşılmıştır ve bu pozisyondaki müdürlerin/vekillerin hepsi erkek yöneticilerden oluşmaktadır (Çanakkale, Diyarbakır ve Kastamonu bilgisi eksiktir). 54 ilin Gençlik Hizmetleri ve Spor İlçe Müdürleri/Vekilleri bilgisine ulaşılmıştır. Toplam 523 İlçe Müdürünün/Vekilinin 13’ü kadın (%2,5), 510’u erkektir (%97,5). 54 ilin sadece 11’indeki ilçe müdürlüğü pozisyonunda kadın yöneticiler yer almaktadır.

TMOK Başkanı ve Başkan yardımcıları 1981’den itibaren sadece erkekler arasından seçilmiştir. Genel Sekreterlik pozisyonunda ise 2003-2004 döneminden itibaren bir kadın yönetici görev almaktadır. TMOK Komisyon/Diğer Kurullarda kadın yöneticilerin en fazla yer aldığı yıl ise 2017’dir (kadın %37,1; erkek %62,9).

Türkiye’de 62 spor federasyonu bulunmaktadır. 60 federasyon başkanından 3’ü kadındır (Yelken, Satranç ve Oryantring Federasyonları). 52 federasyonun başkan yardımcısı, başkan vekili ve as başkan pozisyonları incelendiğinde sadece iki başkan vekilinin kadın olduğu görülmektedir (%1). 53 federasyonun genel sekreteri pozisyonunda 3 kadın görev yapmaktadır (%5,7). 59 federasyonun yönetim kurullarının %3’ü kadınlardan oluşmaktadır. 57 federasyonun alt kurullarındaki kadınların oranı %11,6’dır. 54 federasyonun il temsilciliklerinde ise kadınların oranı %8,9’dur.

Antrenörlük ve Hakemlik

Kadın antrenörlerin 20 federasyon temelindeki oranı %26,45’tir. Kadın antrenörlerin sayısal olarak erkeklerden daha fazla olduğu iki spor dalı vardır: Cimnastik (%60,24) ve buz pateni (%54,95). Kadınların antrenör olarak en az yer aldıkları spor dalları ise muayThai (%9,78), yelken (%11,54) ve kürek (%12,33) spor dallarıdır.

GHSİM çatısı altında kadrolu, sözleşmeli ve hizmet alımı olarak farklı spor branşlarında antrenör görev almaktadır. 79 ildeki 3430 antrenörün %22,4’ü kadın, %77,6’sı erkek antrenörlerdir. 2015 verilerine göre farklı illerdeki (20 il) TOHM’larda görevli 211 antrenörün, 36’sı kadın (%17,1) ve 175’i (%82,9) erkektir. 2017 yılına göre ise kadınların sayısı 30’a, erkeklerin sayısı ise 161’e gerilemiştir.

31 federasyon çatısı altındaki hakemlerin %29,47’si kadın, %70,53’ü erkek hakemdir. Sporcu sayılarıyla paralel bir şekilde, en az kadın hakemin görev aldığı spor dalı futboldur (%3,09). Sporcu ve antrenör sayıları ile paralel olarak kadın hakemlerin, erkeklerden daha fazla oldukları federasyonlar cimnastik (%65,05) ve buz pateni (%52) federasyonlarıdır.

Sporda Toplumsal Cinsiyet Temelli Şiddet

Sporda toplumsal cinsiyet temelli şiddete ilişkin sistematik veriler toplanmamakta ve aynı şiddet türünün yaygınlığına ilişkin kesin veriler elde edilememektedir. Bu alanda veri kaynakları bilimsel araştırmalar, medya haberleri ve suç duyurularıdır. Cinsel şiddetin yaygınlığına ve sporcuların deneyimlerine ilişkin Türkiye’de çok az sayıda bilimsel araştırma bulunmaktadır. Gündüz ve arkadaşları tarafından (2002) yapılan araştırmanın sonucunda, araştırmaya katılan kadın sporculardan 200’ü (%56,2) cinsel tacize uğradığını belirtmişlerdir. Cinsel tacizin en çok yaşandığı zaman dilimi yarışma sonrası (%21.3; 76 kişi) ve antrenman sonrası (%19.7; 70 kişi) olarak belirlenmiştir. Sporcuların %40’ı seyircilerden, % 33.1’i erkek takım arkadaşlarından ve % 24.8’i antrenörleri tarafından çeşitli biçimlerde cinsel tacize uğradıklarını belirtmişlerdir. 2014 yılında yapılan diğer bir araştırmaya farklı spor branşlarından 194 kadın ve 178 erkek sporcu katılmıştır. Analiz sonuçlarına göre; erkek sporcuların %27’si soyunma odalarında cinsel tacize maruz kaldıklarını belirtirken, kadın sporcuların %26,3’ü spor alanlarında cinsel tacize maruz kaldıklarını belirtmişlerdir (Özen & Koca, 2014).

Spor Medyasında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği

Spor medyasında toplumsal cinsiyet eşitliği iki temel alanda izlenebilir. Bunlardan birincisi spor medyasında çalışan ve yönetici olan kadın ve erkeklerin cinsiyet dağılımıdır. Ancak bu proje kapsamında spor medyasında yönetici, gazeteci, köşe yazarı, spor kitap yazarı, editör, muhabir, fotoğrafçı pozisyonlarda yer alan kadın ve erkeklerin cinsiyet dağılımlarına ilişkin bilgi toplanmamıştır. İkincisi ise spor medyasında kadın ve erkek spor olaylarının ve sporcuların temsilidir. Bilimsel araştırmaların sonuçları, medyada kadın sporcuların erkeklerden daha az temsil edildiğini, sporun genelindeki erkek egemen yapının spor medyasının yapısına da yansıdığını ve haber fotoğraflarının erkeğin toplumdaki önemli statüsünü vurgularken, kadınların pasif konumuna gönderme yaptıklarını göstermektedir (Arslan ve Koca, 2006; Büyükafşar, 2016; Canbaz, Öztürk ve Koca, 2016).

Spor Eğitimi

Spor eğitimi stratejik alanının iki bileşeni vardır: Beden eğitimi ve spor dersi /spor takımları (ilkokul, ortaokul, lise) ve spor meslek eğitiminin verildiği yükseköğretim kurumları (spor liseleri, SBF/BESYO/SBTYO). Spor lisesi öğrencilerinin son dört eğitim-öğretim dönemindeki kadın ve erkek öğrenci oranları incelendiğinde kadınların, erkeklere göre daha az olduğu görülmektedir. Benzer olarak, spor lisesi öğretmenlerinin son dört eğitim-öğretim dönemindeki kadın ve erkek oranları incelendiğinde kadınların, erkeklere göre daha az olduğu görülmektedir.

SBF/BESYO/SBTYO Bölümleri her bir eğitim-öğretim yılı için Yüksek Öğretim Kurumu’na (YÖK) kontenjan sayılarını bildirmektedirler. Üniversiteler kontenjanları, Özel Yetenek Sınavı Kılavuzu aracılığıyla ya da resmî web sitesi üzerinden açıklamaktadırlar.

85 üniversite verileri, “Şehit yakını” kategorisi dışında, kadın öğrenci adaylara, erkek adaylardan daha az kontenjan ayrıldığını göstermektedir. Anadolu Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Mersin Üniversitesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi ve Pamukkale Üniversitesi bölümler için kadın ve erkek kontenjan sayılarını eşit belirleyen üniversitelerdir. Bu üniversiteler dışındaki her üniversite erkek öğrenci adaylara, kadın adaylardan daha fazla kontenjan ayırmaktadır. 36 üniversitenin SBF/BESYO/SBTYO bölümlerine 2017-2018 eğitim-öğretim dönemi için 8557 kadın 30576 erkek aday başvuru yapmıştır. Kadın adayların en fazla başvuru yaptığı ilk üç üniversite arasında kadın ve erkek kontenjanlarını eşit bildiren Nevşehir Hacı Bektaş Veli ve Pamukkale Üniversiteleri yer almaktadır. 2016-2017 eğitim öğretim dönemine ilişkin verilere göre SBF’de kayıtlı öğrencilerin %31,10’u kadın ve %68,90’ı erkek; BESYO/SBTYO’da kayıtlı öğrencilerin %32,50’si kadın ve %67,50’si erkektir. 2016-2017 verilerine göre 56 BESYO/SBTYO ve 29 SBF kurumlarında her bir unvandaki öğretim elemanlarında erkeklerin oranı kadınlardan fazladır.

Proje İllerine İlişkin Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Haritalaması

Proje kapsamında yer alan Adana, Ankara, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Kars ve Trabzon illerine ilişkin toplumsal cinsiyet eşitliği taraması, spora katılım, spor yönetimi ve antrenörlük stratejik alanlarında gerçekleştirilmiştir. Tüm illerdeki kadın sporcular, erkek sporculardan azdır. 2017 yılı itibarıyla Adana’da %31,97 (n=32.300), Ankara’da %30,79 (n=76.879), Gaziantep’te %37,42 (n=39.345), İstanbul’da %30,80 (n=157.896), İzmir’de %34,28 (n=58.300), Kars’ta %28,85 (n=3434 ve Trabzon’da %31,69 (n=12870) oranında lisanslı kadın sporcu kayıtlıdır. 2017 yılı itibarıyla Adana’da %4,4 (n=2), Ankara’da %10,3 (n=4), Gaziantep’te %7,3 (n=3), İstanbul’da %2,3 (n=1), İzmir’de %12,8 (n=5), Kars’ta %13,8 (n=4) ve Trabzon’da %7 (n=3) oranında kadın federasyon il temsilcisi vardır. GHSİM’ye bağlı antrenörlerin 2017 yılına ait cinsiyet dağılımlarında cinsiyetler arası uçurumun en fazla olduğu il Gaziantep’tir (%10 kadın).

V. GÖSTERGELER

A. Uluslararası Göstergeler

Uluslararası göstergeler, uluslararası politika belgelerinde geçerliliği kabul edilen ve uluslararası spor kurumlarında kullanılan göstergeleri içermektedir. Bu göstergeler beş stratejik alanda (spora katılım, spor yönetimi, antrenörlük, sporda toplumsal cinsiyet temelli şiddet ve spor medyasında toplumsal cinsiyet eşitliği) sınıflandırılarak ayrı tablolarda sunulmuştur.

A1.Spora Katılım Göstergeleri

Tablo 1: Spora katılım alanındaki uluslararası göstergeler

Konu	İlgili İnsan Hakkı/Hakları	Gösterge	Veri Kaynağı	Veri Toplama Yöntemi	Veri Toplaması Sıklığı
Spora katılım	Toplumsal cinsiyet eşitliği	Spor kurumunda kadınların spora katılımını arttırmaya yönelik eylem planının varlığı <i>Pekin Md. 83.m</i>	YOK	Bilgi talebi Mevzuat inceleme	Yılda 1
Spora katılım	Toplumsal cinsiyet eşitliği	Spor kurumlarında toplumsal cinsiyetin anaakımlaştırılması <i>Pekin Md. 83.m; EIGE</i>	YOK	Bilgi talebi Mevzuat inceleme	Yılda 1
Spora katılım	Toplumsal cinsiyet eşitliği	Faal kadın ve erkek sporcu sayısı <i>CEDAW Md.10.g, Md.11, Md.13.c; UBEFASŞ Md.1.1; Avrupa Spor Şartı Md1, EIGE; Eurostat</i>	TÜİK GSB	Web sitesi inceleme İstatistik değerlendirme	Yılda 1
Spora katılım	Toplumsal cinsiyet eşitliği	Spor dallarına göre kadın ve erkek sporcu sayısı <i>CEDAW Md.10.g, Md.11, Md.13.c; UBEFASŞ Md.1.1; Avrupa Spor Şartı Md.1; EIGE</i>	TÜİK GSB	Web sitesi inceleme İstatistik değerlendirme	Yılda 1
Spora katılım	Toplumsal cinsiyet eşitliği	Sporu bırakan kadın ve kız çocuğu sayısı/oranı <i>EIGE; Avrupa Konseyi Sporda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Stratejik Plan Önerisi</i>	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1
Spora katılım	Toplumsal cinsiyet eşitliği	Kadınlar ve erkekler için düzenlenen spor organizasyonlarının sayısı <i>CEDAW Md.10.g, Md.13.c; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.27, Md.28; UBEFASŞ Md.1.1; Avrupa Spor Şartı Md.1</i>	YOK	Faaliyet raporu inceleme	Yılda 1

Konu	İlgili İnsan Hakları	Gösterge	Veri Kaynağı	Veri Toplama Yöntemi	Veri Toplaması Sıklığı
Spora katılım	Toplumsal cinsiyet eşitliği	Aynı pozisyonadaki kadın ve erkek sporcuların gelirlerinin oranı <i>CEDAW Md.10.g, Md.11.1d, Md.13.c; UBEFASŞ Md.4; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.28; Eurostat</i>	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1
Spora katılım	Toplumsal cinsiyet eşitliği	Kadın ve erkek sporculara verilen ödül miktarı <i>CEDAW Md.10.g, Md.13.c; UBEFASŞ Md.4; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.28</i>	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1
Spora katılım	Toplumsal cinsiyet eşitliği	Spor organizasyonlarına katılanların (izleyici, taraftar) cinsiyete göre dağılımı <i>Eurostat</i>	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1
Spora katılım	Toplumsal cinsiyet eşitliği	Spor tesislerinde güvenlik önlemlerinin varlığı (Aydınlatma, güvenlik ve ulaşım vb.) <i>CEDAW Tavsiye 25 Md.38; Pekin Md.83.m; UBEFASŞ Md.1.3, Md.4; Avrupa Kadın ve Spor Şartı Md.1; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.23</i>	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1
Spora katılım	Toplumsal cinsiyet eşitliği	Cinsiyete göre ayrıştırılmış veri toplanması <i>Pekin Md.190; Avrupa Kadın ve Spor Kararı, Md.30; AB Sporda Toplumsal Cinsiyet Anaakımlaştırma Tavsiye Kararı Md.35.</i>	YOK	Faaliyet raporu inceleme Nicel araştırma	Yılda 1

A2. Spor Yönetimi Göstergeleri

Tablo 2: Spor yönetimi alanındaki uluslararası göstergeler

Konu	İlgili İnsan Hakkı/ Hakları	Gösterge	Veri Kaynağı	Veri Toplama Yöntemi	Veri Toplama Sıklığı
Spor yönetimi	Toplumsal cinsiyet eşitliği	Kurumun toplumsal cinsiyet eşitliği politikasının varlığı <i>Pekin Md.83.m; Berlin Md.1.7</i>	YOK	Bilgi talebi Mevzuat inceleme	Yılda 1
Spor yönetimi	Toplumsal cinsiyet eşitliği	Spor kurumlarının karar alma mekanizmalarında (başkan, genel sekreter) kadın ve erkek oranı <i>CEDAW Md.11; UBEFAŞŞ Md.1.4; Berlin Md.1.7; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.28, Md.42; Avrupa Kadın ve Spor Şartı; EIGE; Sydney Scoreboard</i>	GSB Federasyon TMOK TMPK	Web sitesi inceleme Faaliyet raporu inceleme	Yılda 1
Spor yönetimi	Toplumsal cinsiyet eşitliği	Spor kurumlarının yönetim kurullarında kadın ve erkek oranı <i>CEDAW Md.11; UBEFAŞŞ Md.1.4; Berlin Md.1.7; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.28, Md.42; Avrupa Kadın ve Spor Şartı; EIGE; Sydney Scoreboard</i>	GSB Federasyon TMOK TMPK	Web sitesi inceleme Faaliyet raporu inceleme	Yılda 1
Spor yönetimi	Toplumsal cinsiyet eşitliği	Spor kurumlarının komitelerinde/kurullarında kadın ve erkek üye oranı <i>CEDAW Md.11; UBEFAŞŞ Md.1.4; Berlin Md.1.7; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.28, Md.42; Avrupa Kadın ve Spor Şartı; EIGE</i>	GSB Federasyon TMOK TMPK	Web sitesi inceleme Faaliyet raporu inceleme	Yılda 1
Spor yönetimi	Toplumsal cinsiyet eşitliği	Spor kurumlarında karar alma pozisyonlarına işe alımda adayları belirleyen ve değerlendiren komitede toplumsal cinsiyet dengesi var mı? <i>Pekin Md.83.m; UBEFAŞŞ Md.1.4; Berlin Md.1.7</i>	YOK	Bilgi talebi Mevzuat inceleme	Yılda 1
Spor yönetimi	Toplumsal cinsiyet eşitliği	Kurumların yönetim kurulu üyelerine toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi veriliyor mu? <i>Pekin Md.195.d; İstanbul Md.14; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.28</i>	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1

Konu	İlgili İnsan Hakkı/Hakları	Gösterge	Veri Kaynağı	Veri Toplama Yöntemi	Veri Toplama Sıklığı
Spor yönetimi	Toplumsal cinsiyet eşitliği	Kurum personeline toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi veriliyor mu? <i>Pekin Md.195.d; İstanbul Md.14</i>	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1
Spor yönetimi	Toplumsal cinsiyet eşitliği	Karar alma mekanizmalarında kadın temsilini arttırmak için cinsiyet kotası uygulanıyor mu? <i>CEDAW Md.13.a, CEDAW Tavsiye 25 Md.38; Pekin Md.83.m, Md.192.b, Md.195.e; Avrupa Kadın ve Spor Kararı; Avrupa Kadın ve Spor Şartı, EIGE</i>	YOK	Mevzuat inceleme Nicel araştırma	Yılda 1
Spor yönetimi	Toplumsal cinsiyet eşitliği	Kadın yönetici sayısını arttırmak için bütçe ayrılması <i>CEDAW Md.13.a, CEDAW Tavsiye 25 Md.38; Pekin Md.83.m; Berlin Md.1.26; Avrupa Kadın ve Spor Kararı</i>	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1
Spor yönetimi	Toplumsal cinsiyet eşitliği	Kadın yönetici adaylara mentörlük/liderlik eğitimi sağlanması <i>CEDAW Md.13.a, CEDAW Tavsiye 25 Md.38; Pekin Md.83.h, Md.83.m, Md.195.a, Md.195.b, Md.192.g; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md28; Berlin Md.1.26; Avrupa Kadın ve Spor Şartı</i>	YOK	Faaliyet raporu inceleme Nicel araştırma	Yılda 1
Spor yönetimi	Toplumsal cinsiyet eşitliği	Karar alma mekanizmalarına ait cinsiyete göre ayrıştırılmış verilerin toplanması <i>Pekin Md.190.e, Md206.a; AB Sporda Toplumsal Cinsiyet Anaakımlaştırma Tavsiye Kararı Md.35</i>	Sınırlı veri GSB SGM TMOK	Faaliyet raporu inceleme Nicel araştırma	Yılda 1
Spor yönetimi	Toplumsal cinsiyet eşitliği	Cinsiyete dayalı politikaların, uygulamaların ve sonuçların düzenli olarak izlenip değerlendirilmesi ve bulguların yayınlanıp ilgili taraflarla paylaşılması <i>Pekin Md.206.a; UBEPASS Md.4.4; EIGE</i>	YOK	Web sayfası inceleme Faaliyet raporu inceleme	Yılda 1

Konu	İlgili İnsan Hakkı/Hakları	Gösterge	Veri Kaynağı	Veri Toplama Yöntemi	Veri Toplama Sıklığı
Spor yönetimi	Toplumsal cinsiyet eşitliği	Karar alma mekanizmalarında toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik farkındalık artırıcı kampanyaların düzenlenmesi <i>EIGE</i>	YOK	Web sayfası inceleme Faaliyet raporu inceleme	Yılda 1

A3. Antrenörlük Göstergeleri

Tablo 3: Antrenörlük alanındaki uluslararası göstergeler

Konu	İlgili İnsan Hakkı/Hakları	Gösterge	Veri Kaynağı	Veri Toplama Yöntemi	Veri Toplama Sıklığı
Antrenörlük	Toplumsal cinsiyet eşitliği	Antrenörlük sertifikasına sahip kadın ve erkek antrenör sayısı / oranı <i>CEDAW Md. 11; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.28; EIGE; Eurostat; Avrupa Konseyi Sporda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Stratejik Plan Önerisi</i>	Sınırlı veri TÜİK SGM Federasyon	Web sayfası inceleme Bilgi talebi	Yılda 1
Antrenörlük	Toplumsal cinsiyet eşitliği	Farklı spor dallarındaki kadın ve erkek antrenör sayısı / oranı <i>CEDAW Md.11; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.28; Eurostat; Avrupa Konseyi Sporda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Stratejik Plan Önerisi</i>	Sınırlı veri TÜİK SGM Federasyon	Web sayfası inceleme Bilgi talebi	Yılda 1
Antrenörlük	Toplumsal cinsiyet eşitliği	Milli takımlardaki kadın ve erkek antrenör sayısı / oranı <i>CEDAW Md.11; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.28; Avrupa Konseyi Sporda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Stratejik Plan Önerisi</i>	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1
Antrenörlük	Toplumsal cinsiyet eşitliği Spor değerleri	Antrenörler için etik davranış kuralları rehberinin varlığı <i>Avrupa Spor Etiği Kuralları</i>	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1
Antrenörlük	Toplumsal cinsiyet eşitliği	Kadın antrenörlerin mesleki gelişimleri için mentorlük programının varlığı <i>CEDAW Md.13.a, CEDAW Tavsiye 25 Md.38; Pekin Md.83.m, Md.178.g; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.28; Berlin Bildirgesi</i>	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1

A4. Spor alanında Toplumsal Cinsiyet Temelli Şiddet

Tablo 4: Sporda toplumsal cinsiyet temelli şiddet alanındaki uluslararası göstergeler

Konu	İlgili İnsan Hakkı/ Hakları	Gösterge	Veri Kaynağı	Veri Toplama Yöntemi	Veri Toplama Sıklığı
Toplumsal cinsiyet temelli şiddet	Toplumsal cinsiyet eşitliği Spor değerleri	Sporda cinsel taciz ve istismar sıklığı <i>EIGE</i>	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1
Toplumsal cinsiyet temelli şiddet	Toplumsal cinsiyet eşitliği Spor değerleri	Spor kurumu mevzuatında cinsel taciz ve istismarı yasaklayan maddenin varlığı <i>Pekin Md.107.r.; Avrupa Spor Şartı Md.1.2; Avrupa Kadın ve Spor Şartı; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.39; Avrupa Birliği Sporda Anaakımlaştırma Tavsiye Kararı Md.33; Avrupa Spor Etiği Kuralları Md.4.5; IOC Sporda Taciz ve İstismardan Korunma Araç Kiti</i>	YOK	Mevzuat inceleme	Yılda 1
Toplumsal cinsiyet temelli şiddet	Toplumsal cinsiyet eşitliği Spor değerleri	Spor kurumunda cinsel taciz ve istismarı önlemeye yönelik politikanın varlığı <i>Pekin Md.107.r.; Avrupa Spor Şartı Md.1.2; Avrupa Kadın ve Spor Şartı; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.39; Avrupa Birliği Sporda Anaakımlaştırma Tavsiye Kararı Md.33; Avrupa Spor Etiği Kuralları Md.4.5; IOC Sporda Cinsel Taciz ve İstismarı Önleme Beyanı; IOC Sporda Taciz ve İstismardan Korunma Araç Kiti</i>	YOK	Mevzuat inceleme	Yılda 1
Toplumsal cinsiyet temelli şiddet	Toplumsal cinsiyet eşitliği Spor değerleri	Cinsel taciz politikasında yaptırımların açıklanması <i>Pekin Md.107.r.; Avrupa Spor Şartı Md.1.2; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.39; Avrupa Birliği Sporda Anaakımlaştırma Tavsiye Kararı Md.33; Avrupa Spor Etiği Kuralları Md.4.5; IOC Sporda Cinsel Taciz ve İstismarı Önleme Beyanı</i>	YOK	Mevzuat inceleme	Yılda 1
Toplumsal cinsiyet temelli şiddet	Toplumsal cinsiyet eşitliği Spor değerleri	Cinsel taciz ve istismar konusunda ceza ve disiplin hükümlerinin uygulanması <i>Pekin Md.107.r.; Avrupa Spor Şartı Md.1.2; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.39; Avrupa Birliği Sporda Anaakımlaştırma Tavsiye Kararı Md.33; Avrupa Spor Etiği Kuralları Md.4.5</i>	YOK	Mevzuat inceleme Nicel araştırma	Yılda 1

Konu	İlgili İnsan Hakkı/ Hakları	Gösterge	Veri Kaynağı	Veri Toplama Yöntemi	Veri Toplama Sıklığı
Toplumsal cinsiyet temelli şiddet	Toplumsal cinsiyet eşitliği Spor değerleri	Cinsel taciz ve istismarın bildirimini için bir şikâyet/itiraz sürecinin bulunması <i>Pekin Md.107.r; Avrupa Spor Şartı Md.1.2; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.39; Avrupa Birliği Sporda Anaakımlaştırma Tavsiye Kararı Md.33; Avrupa Spor Etiği Kuralları Md.4.5; IOC Sporda Cinsel Taciz ve İstismarı Önleme Beyanı</i>	YOK	Mevzuat inceleme Nicel araştırma	Yılda 1
Toplumsal cinsiyet temelli şiddet	Toplumsal cinsiyet eşitliği Spor değerleri	Cinsel taciz ve istismar mağduru için destek mekanizmalarının varlığı <i>Pekin Md.107.r; Avrupa Spor Şartı Md.1.2; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.39; Avrupa Birliği Sporda Anaakımlaştırma Tavsiye Kararı Md.33; Avrupa Spor Etiği Kuralları Md.4.5; IOC Sporda Cinsel Taciz ve İstismarı Önleme Beyanı</i>	YOK	Mevzuat inceleme Nicel araştırma	Yılda 1
Toplumsal cinsiyet temelli şiddet	Toplumsal cinsiyet eşitliği Spor değerleri	Sporda kadın ve kız çocuklarına karşı cinsiyete dayalı şiddeti önlemek için ilgili kurumlarla işbirliği yapılması <i>Pekin Md.107.r; Avrupa Spor Şartı Md.1.2; Avrupa Spor Etiği Kuralları Md.4.5</i>	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1
Toplumsal cinsiyet temelli şiddet	Toplumsal cinsiyet eşitliği Spor değerleri	Sporculara, sporcu ailelerine, antrenörlere, yöneticilere ve kurum personeline cinsel taciz ve istismarı önleme eğitimi verilmesi <i>Pekin Md.107.r; Avrupa Spor Şartı Md1.2; Avrupa Kadın ve Spor Şartı; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.39; Avrupa Spor Etiği Kuralları Md.4.5; IOC Sporda Cinsel Taciz ve İstismarı Önleme Beyanı</i>	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1
Toplumsal cinsiyet temelli şiddet	Toplumsal cinsiyet eşitliği Spor değerleri	Spor alanında cinsel tacize yönelik veri toplanması <i>Pekin Md.190; Avrupa Birliği Sporda Kadınlara, Gençlere ve Çocuklara Yönelik Cinsel İstismarın Önlenmesi Kararı</i>	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1

Konu	İlgili İnsan Hakkı/ Hakları	Gösterge	Veri Kaynağı	Veri Toplama Yöntemi	Veri Toplama Sıklığı
Toplumsal cinsiyet temelli şiddet	Toplumsal cinsiyet eşitliği Spor değerleri	Sporda cinsel taciz ve istismar konulu bilimsel araştırmalarının desteklenmesi <i>Avrupa Spor Şartı Md.11; Avrupa Birliği Sporda Kadınlara, Gençlere ve Çocuklara Yönelik Cinsel İstismarın Önlenmesi Kararı; UBFAŞŞ Md.6; IOC Sporda Cinsel Taciz ve İstismarı Önleme Beyanı</i>			
Toplumsal cinsiyet temelli şiddet	Toplumsal cinsiyet eşitliği Spor değerleri	Cinsel taciz ve istismarı önleme politikalarına yönelik izleme ve değerlendirme faaliyeti gerçekleştirilmesi <i>UBFAŞŞ Md.4.4; Avrupa Kadın ve Spor Şartı; IOC Sporda Cinsel Taciz ve İstismarı Önleme Beyanı</i>	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1

A5. Spor Medyasında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği

Tablo 5: Spor medyasında toplumsal cinsiyet eşitliği alanındaki uluslararası göstergeler

Konu	İlgili İnsan Hakkı/ Hakları	Gösterge	Veri Kaynağı	Veri Toplama Yöntemi	Veri Toplama Sıklığı
Spor medyasında toplumsal cinsiyet eşitliği	Toplumsal cinsiyet eşitliği	Spor medyasında çalışanların (gazeteci, fotoğrafçı, muhabir, editör vb.) cinsiyet oranı <i>CEDAW Md.11; Avrupa Kadın ve Spor Şartı, EIGE</i>	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1
Spor medyasında toplumsal cinsiyet eşitliği	Toplumsal cinsiyet eşitliği	Spor haberleri yazarlarının cinsiyet oranı <i>CEDAW Md.11; Avrupa Kadın ve Spor Şartı, EIGE</i>	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1
Spor medyasında toplumsal cinsiyet eşitliği	Toplumsal cinsiyet eşitliği	Spor medyasında kadın ve erkek sporcularla ilgili haberlerin oranı <i>Avrupa Kadın ve Spor Şartı</i>	Sınırlı veri	Bilimsel araştırma inceleme	Yılda 1
Spor medyasında toplumsal cinsiyet eşitliği	Toplumsal cinsiyet eşitliği	Spor kurumlarının yayınlarında kadın sporculara ayrılan alan <i>Avrupa Kadın ve Spor Şartı</i>	Sınırlı veri	Bilimsel araştırma inceleme	Yılda 1
Spor medyasında toplumsal cinsiyet eşitliği	Toplumsal cinsiyet eşitliği	Medya haberlerinde cinsiyetçi dil kullanımı <i>Pekin Deklarasyonu Md.243; Avrupa Kadın ve Spor Şartı</i>	Sınırlı veri	Bilimsel araştırma inceleme	Yılda 1

Konu	İlgili İnsan Hakkı/Hakları	Gösterge	Veri Kaynağı	Veri Toplama Yöntemi	Veri Toplama Sıklığı
Spor medyasında toplumsal cinsiyet eşitliği	Toplumsal cinsiyet eşitliği (Farklılık eşitliği)	Kadın sporcuların cinsiyet kalıp yargıları doğrultusunda sunumu <i>EIGE</i>	Sınırlı veri	Bilimsel araştırma inceleme	Yılda 1

B. Türkiye’de Verisi Toplanmakta Olan ve Kullanılmakta Olan Göstergeler

Türkiye’de spor alanında sınırlı veri toplanmaktadır. Bu sebeple, bu bölümde Türkiye’de verisi toplanan ve kullanılmakta olan göstergeler stratejik alanlara göre ayrıştırılmadan tek bir tabloda sunulmuştur.

Tablo 6: Türkiye’de verisi toplanmakta olan ve kullanılan göstergeler

Konu	İlgili İnsan Hakkı/Hakları	Gösterge	Veri Kaynağı	Veri Toplama Yöntemi	Veri Toplama Sıklığı
Spora katılım	Çalışma hakkı Spora katılım hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Lisanslı kadın ve erkek sporcu sayısı 2) Toplam sporcu nüfusu içinde lisanslı kadın ve erkek sporcu oranı <i>CEDAW Md.10.g, Md.11, Md.13.c; UBEFASŞ Md.1.1; Kazan 4.Eylem; Avrupa Spor Şartı Md.1</i>	GSB TÜİK	Web sitesi inceleme	Yılda 1 Her yıl aynı tarihte
Spora katılım	Çalışma hakkı Spora katılım hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Faal kadın ve erkek sporcu sayısı 2) Toplam sporcu nüfusu içinde faal kadın ve erkek sporcu oranı <i>CEDAW Md.10.g, Md.11, Md.13.c; UBEFASŞ Md.1.1; Kazan 4.Eylem; Avrupa Spor Şartı Md.1</i>	GSB TÜİK	Web sitesi inceleme	Yılda 1 Her yıl aynı tarihte
Spora katılım	Çalışma hakkı Spora katılım hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Lisanslı engelli kadın ve erkek sporcu sayısı 2) Toplam lisanslı engelli sporcu nüfusu içinde kadın ve erkek sporcu oranı <i>EHS Md.9, CEDAW Md.10.g, Md.11, Md.13.c; UBEFASŞ Md.1.1; Avrupa Spor Şartı Md.1</i>	GSB TÜİK İlgili federasyon	Web sitesi inceleme	Yılda 1 Her yıl aynı tarihte
Spora katılım	Çalışma hakkı Spora katılım hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Spor dallarına göre kadın ve erkek sporcu sayısı 2) Her bir spor dalındaki toplam sporcu nüfusu için kadın ve erkek sporcu oranı <i>CEDAW Md.10.g, Md.11, Md.13.c; UBEFASŞ Md.1.1; Kazan 4.Eylem; Avrupa Spor Şartı Md.1</i>	GSB TÜİK	Web sitesi inceleme	Yılda 1 Her yıl aynı tarihte

Konu	İlgili İnsan Hakkı/ Hakları	Gösterge	Veri Kaynağı	Veri Toplama Yöntemi	Veri Toplama Sıklığı
Spor yönetimi	Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Karar alma mekanizmalarında kadın ve erkek sayısı 2) Karar alma mekanizmalarındaki toplam nüfus içerisinde kadın ve erkek oranı - Başkan - Başkan yardımcısı - Genel sekreter - Müdür - Müdür Yardımcısı - İl Müdürü - İlçe Müdürü - İl Spor Dalı Temsilcisi - Şube Müdürü <i>CEDAW Md.11; UBEFASŞ Md.1.4; Berlin Md.1.7; Kazan 4.Eylem; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.28, Md.42; Avrupa Kadın ve Spor Şartı; EIGE; Eurostat; Sydney Scoreboard</i>	GSB Federasyon TMOK TMPK	Web sitesi inceleme Faaliyet raporu inceleme	Yılda 1
Spor yönetimi	Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Spor kurumlarının yönetim kurullarında kadın ve erkek üye oranı 2) Spor kurumlarının yönetim kurullarındaki toplam üye sayısı içinde kadın ve erkek üye oranı <i>CEDAW Md.11; UBEFASŞ Md.1.4; Berlin Md.1.7; Kazan 4.Eylem; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.28, Md.42; Avrupa Kadın ve Spor Şartı; EIGE; Sydney Scoreboard</i>	GSB-SGM Federasyon TMOK TMPK	Web sitesi inceleme Faaliyet raporu inceleme Bilgi talebi	Yılda 1
Spor yönetimi	Çalışma hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Spor kurumlarında çalışan kadın ve erkek sayısı 2) Spor kurumlarında çalışan nüfus içinde kadın ve erkek oranı <i>CEDAW Md.11; Eurostat</i>	GSB SGM GHSİM Federasyon	Faaliyet raporu inceleme Bilgi talebi	Yılda 1
Spor eğitimi	Çalışma hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Spor liselerinde görevli kadın ve erkek öğretmen sayısı 2) Spor liselerinde görevli toplam öğretmen nüfusu içinde kadın ve erkek öğretmen oranı <i>CEDAW Md.10</i>	MEB	MEB İstatistikleri	Yılda 1
Spor eğitimi	Çalışma hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Kadın ve erkek beden eğitimi öğretmeni sayısı 2) Toplam öğretmen nüfusu içinde kadın ve erkek beden eğitimi öğretmeni oranı <i>CEDAW Md.10</i>	MEB	MEB İstatistikleri	Yılda 1

Konu	İlgili İnsan Hakkı/Hakları	Gösterge	Veri Kaynağı	Veri Toplama Yöntemi	Veri Toplama Sıklığı
Spor eğitimi	Eğitim hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Spor liselerine kayıtlı kız ve erkek öğrenci sayısı 2) Spor liselerine kayıtlı toplam öğrenci nüfusu içinde kız ve erkek öğrenci oranı İHEB Md.26; CEDAW Md.10; Pekin Md.83; UBEFAŞŞ Md.1; Berlin Md.1; Avrupa Spor Şartı Md.1, Md.5; Sporda Beyaz Kitap Md.9	MEB	MEB İstatistikleri	Yılda 1
Spor eğitimi	Eğitim hakkı Çalışma hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Spor ile ilgili alanlarda (beden eğitimi öğretmenliği, spor yönetimi, rekreasyon, spor yönetimi, antrenörlük) eğitim veren fakültelelere kayıtlı kadın ve erkek öğrenci sayısı 2) Spor ile ilgili alanlarda (beden eğitimi öğretmenliği, spor yönetimi, rekreasyon, spor yönetimi, antrenörlük) eğitim veren fakültelelere kayıtlı toplam öğrenci nüfusu içinde kadın ve erkek öğrenci oranı İHEB Md.26; CEDAW Md.10; Pekin Md.83; UBEFAŞŞ Md.1; Berlin Md.1; Avrupa Spor Şartı Md.1, Md.5; Sporda Beyaz Kitap Md.9	YÖK	YÖK İstatistikleri	Yılda 1
Spor eğitimi	Spora katılım hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) İlkokul spor takımlarında oynayan kız ve erkek öğrenci sayısı 2) İlkokul spor takımlarında oynayan toplam öğrenci nüfusu içinde kız ve erkek öğrenci oranı İHEB Md.26; CEDAW Md.10; Pekin Md.83, Md.107, Md.280; UBEFAŞŞ Md.1; Berlin Md.1; Avrupa Spor Şartı Md.1, Md.5; Sporda Beyaz Kitap Md.9	Okul Sporları Federasyonu	Okul Sporları Federasyonu istatistikleri	Yılda 1
Spor eğitimi	Spora katılım hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Ortaokul spor takımlarında oynayan kız ve erkek öğrenci sayısı 2) Ortaokul spor takımlarında oynayan toplam öğrenci nüfusu içinde kız ve erkek öğrenci oranı İHEB Md.26; CEDAW Md.10; Pekin Md.83, Md.107, Md.280; UBEFAŞŞ Md.1; Berlin Md.1; Avrupa Spor Şartı Md.1, Md.5; Sporda Beyaz Kitap Md.9	Okul Sporları Federasyonu	Okul Sporları Federasyonu istatistikleri	Yılda 1

Konu	İlgili İnsan Hakkı/Hakları	Gösterge	Veri Kaynağı	Veri Toplama Yöntemi	Veri Toplama Sıklığı
Spor eğitimi	Spora katılım hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Lise okul spor takımlarında oynayan kız ve erkek öğrenci sayısı 2) Lise okul spor takımlarında oynayan toplam öğrenci nüfusu içinde kız ve erkek öğrenci oranı İHEB Md26; CEDAW Md.10; Pekin Md.83, Md.107, Md.280; UBFAŞŞ Md.1; Berlin Md.1; Avrupa Spor Şartı Md.1, Md.5; Sporda Beyaz Kitap Md.9	Okul Sporları Federasyonu	Okul Sporları Federasyonu istatistikleri	Yılda 1
Spor eğitimi	Spora katılım hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Üniversite spor takımlarında oynayan kadın ve erkek öğrenci sayısı 2) Üniversite spor takımlarında oynayan toplam öğrenci nüfusu içinde kadın ve erkek öğrenci oranı İHEB Md.26; CEDAW Md10; Pekin Md.83; UBFAŞŞ Md.1; Berlin Md.1; Avrupa Spor Şartı Md.1, Md.5; Sporda Beyaz Kitap Md.9; YÖK Tutum Belgesi	Üniversite Sporları Federasyonu	Üniversite Sporları Federasyonu istatistikleri	Yılda 1

C. Türkiye’de Kullanılması Önerilen Göstergeler

Proje kapsamında Türkiye’de kullanılması önerilen göstergeler stratejik alanlara göre sınıflandırılarak ayrı tablolar halinde sunulmuştur. Uluslararası spor politika belgelerinde ve iyi örneklerde kullanılan beş stratejik alandan birisi olan antrenörlük alanına, bu rapor kapsamında hakemlik de dâhil edilmiştir. Ayrıca spor eğitimi de proje kapsamında bir stratejik alan olarak ele alınarak göstergeler geliştirilmiş ve neticede toplam altı stratejik alanda göstergeler sınıflandırılmıştır. Ayrıca, altı stratejik alanın her birine uygun olabilecek yedi genel gösterge geliştirilmiştir. Bu göstergeler, uluslararası alanda kullanılmakta olup Türkiye için önerilen göstergeleri de proje kapsamında Türkiye için geliştirilen özgün göstergeleri kapsamaktadır.

Tablo 7: Türkiye’de spor alanında kullanılması önerilen yedi genel gösterge

Konu	İlgili İnsan Hakları/Hakları	Gösterge	Önerilen Veri Kaynağı	Önerilen Veri Toplama Yöntemi	Önerilen Veri Toplama Sıklığı
Toplumsal cinsiyet eşitliği eylem planı hazırlanması	Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	Sporda toplumsal cinsiyet eşitliği ulusal eylem planının varlığı* <i>CEDAW Md.10.g; Pekin Md.304, Md.83.m; Berlin Md.1.7; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.24, Md.28; Avrupa Konseyi Tavsiye Kararı 2015</i>	YOK	Mevzuat incelemesi Bilgi talebi	Yılda 1
Toplumsal cinsiyet eşitliği eylem planı hazırlanması	Eşitlik	1) Eşitlik eylem planı olan spor kurumu sayısı* 2) Spor kurumları içinde eşitlik eylem planı olan kurum oranı* <i>CEDAW Md.10.g; Pekin Md.304, Md.83.m; Berlin Md.1.7; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.24, Md.28; Avrupa Konseyi Tavsiye Kararı 2015</i>	YOK	Mevzuat incelemesi Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1
Toplumsal cinsiyet eşitliği eylem planı hazırlanması	Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Eşitlik eylem planlarında toplumsal cinsiyet eşitliği düzenlemelerinin var olduğu spor kurumu sayısı* 2) Spor kurumları içinde eşitlik eylem planında toplumsal cinsiyet eşitliği düzenlemelerinin var olduğu kurum oranı* <i>CEDAW Md.10.g; Pekin Md.83.m; Berlin Md.1.7; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.42; Avrupa Konseyi Tavsiye Kararı 2015</i>	YOK	Mevzuat incelemesi Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1
Toplumsal cinsiyet anaakımlaştırma	Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Toplumsal cinsiyet eşitliğinin kurum içinde anaakımlaşmasını sağlayan spor kurumu sayısı* 2) Spor kurumları içinde toplumsal cinsiyet eşitliğinin kurum içinde anaakımlaşmasını sağlayan kurum oranı* <i>Berlin Md1.6; Kazan 4.Eylem; Avrupa Konseyi Sporda Beyaz Kitap Md.17; Avrupa Kadın ve Spor Şartı; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.24; Avrupa Konseyi Tavsiye Kararı 2015; Avrupa Birliği Sporda Toplumsal Cinsiyet Anaakımlaştırma Tavsiye Kararı Md.12</i>	YOK	Mevzuat incelemesi Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1
Toplumsal cinsiyet bütçeleştirme	Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Toplumsal cinsiyete dayalı bütçeleştirme yapan spor kurumu sayısı* 2) Spor kurumları içinde toplumsal cinsiyete dayalı bütçeleştirme yapan kurum oranı* <i>CEDAW Md.10.g; UBEFAŞŞ Md.1.3; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.27, Md.28, Md.30</i>	YOK	Mevzuat incelemesi Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1

Konu	İlgili İnsan Hakkı/ Hakları	Gösterge	Önerilen Veri Kaynağı	Önerilen Veri Toplama Yöntemi	Önerilen Veri Toplama Sıklığı
Spor politika	Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	Türkçeye çevrilmiş uluslararası spor politika belge sayısı**	YOK	Belge incelemesi Bilgi talebi	Yılda 1
Toplumsal cinsiyet eşitliği	Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Mevzuatında cinsiyetçi dil (bayan sporcu, spor adamı, teknik adam, sportmen vb.) kullanan spor kurumu sayısı* 2) Spor kurumları içinde mevzuatında cinsiyetçi dil kullanan kurum oranı* <i>Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md. 42</i>	YOK	Mevzuat inceleme	Yılda 1

* Uluslararası alanda kullanılan ve Türkiye’de de kullanılması önerilen gösterge

** Türkiye için geliştirilen gösterge

C1. Spora Katılım

Tablo 8: Spora katılım alanında kullanılması önerilen göstergeler

Konu	İlgili İnsan Hakkı/ Hakları	Gösterge	Önerilen Veri Kaynağı	Önerilen Veri Toplama Yöntemi	Önerilen Veri Toplama Sıklığı
Spora katılım	Çalışma hakkı Spora katılım hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği Ayrımcılık yasağı	1) Kadınlar ve erkekler için düzenlenen spor organizasyonu sayısı* 2) Toplam organizasyonlar içinde kadınlar ve erkekler için düzenlenen spor organizasyonlarının oranı* <i>CEDAW Md.10.g, Md.11, Md.13.c; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.27, Md.28; UBFAŞŞ Md1.1; Avrupa Spor Şartı Md1</i>	YOK	GSB/SGM/ Federasyon faaliyet raporu inceleme Bilgi talebi	Yılda 1
Spora katılım	Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Spora katılım alanında cinsiyete göre ayrıştırılmış veri toplayan spor kurumu sayısı* 2) Spor kurumları içinde spora katılım alanında cinsiyete göre ayrıştırılmış veri toplayan kurumların oranı* - Sporcu sayısı - Spor organizasyonu sayısı - Sporcu başarısı sayısı - Sporcu geliri sayısı - Ödül sayısı - Sponsorluk sayısı <i>Pekin Md.190, Md.206.a; Avrupa Kadın ve Spor Kararı, Md.30; Sporda Toplumsal Cinsiyet Anaakımlaştırma Tavsiye Kararı Md.35</i>	YOK	GSB/SGM/ Federasyon web sitesi, faaliyet raporu, stratejik plan inceleme Nicel araştırma	Yılda 1
Araştırma	Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Spora katılım alanında cinsiyete göre ayrıştırılmış verileri kamuoyuyla paylaşan spor kurumu sayısı* 2) Spor kurumları içinde cinsiyete göre ayrıştırılmış verileri kamuoyuyla paylaşan kurumların oranı* <i>Pekin Md.206.a; Sporda Toplumsal Cinsiyet AnaAkımlaştırma Tavsiye Kararı Md.35</i>	YOK	GSB/SGM/ Federasyon web sitesi, faaliyet raporu, stratejik plan inceleme	Yılda 1

Konu	İlgili İnsan Hakları	Gösterge	Önerilen Veri Kaynağı	Önerilen Veri Toplama Yöntemi	Önerilen Veri Toplama Sıklığı
Spora katılım	Çalışma hakkı Spora katılım hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği Ayrımcılık yasağı	1) Sporu bırakan kadın / erkek ve kız / oğlan çocuğu sayısı* 2) Sporu bırakanlar arasında kadın / erkek ve kız / oğlan çocuğu oranı* <i>CEDAW Md.10.g, Md.11, Md.13.c; UBEFASŞ Md.1.1; Avrupa Spor Şartı Md1; EIGE; Sporda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Stratejik Plan Önerisi</i>	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1 Her yıl aynı tarihte
Maddi gelir/ destek	Çalışma hakkı Spora katılım hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği Ayrımcılık yasağı	Spor dalının en üst ligindeki kadın ve erkek sporcuların sözleşme bedellerinin oranı* <i>CEDAW Md.10.g, Md.11.d, Md.13.c; UBEFASŞ Md.4; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.28</i>	YOK	Bilgi talebi	Yılda 1
Maddi gelir/ destek	Çalışma hakkı Spora katılım hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği Ayrımcılık yasağı	Kadın ve erkek sporculara verilen ödül miktarlarının cinsiyete göre oranı* <i>CEDAW Md.10.g, Md.11.d, Md.13.c; UBEFASŞ Md.4; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.28</i>	YOK	Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1
Maddi gelir/ destek	Çalışma hakkı Spora katılım hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği Ayrımcılık yasağı	Kadın ve erkek sporculara sağlanan sponsor desteği miktarının cinsiyete göre oranı* <i>CEDAW Md.10.g, Md11.d, Md13.c; UBEFASŞ Md.4; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.28, Md.30</i>	YOK	Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1
Maddi gelir/ destek	Çalışma hakkı Spora katılım hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği Ayrımcılık yasağı	İddaa gelirlerinden pay alma oranlarının kadın ve erkek sporculara dağılımı** <i>CEDAW Md.10.g, Md.11.d, Md.13.c; UBEFASŞ Md.4; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.28</i>	YOK	Spor Toto Teşkilat Müdürlüğü Bilgi talebi	Yılda 1

Konu	İlgili İnsan Hakkı/ Hakları	Gösterge	Önerilen Veri Kaynağı	Önerilen Veri Toplama Yöntemi	Önerilen Veri Toplama Sıklığı
Politika	Güvenli çalışma hakkı Toplumsal cinsiyet eşitliği Spor değerleri	1) Etik davranış kuralları rehberinde toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik maddelerin yer aldığı spor kurumu sayısı* 2) Toplam spor kurumları içinde etik davranış kuralları rehberinde toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik maddelerin yer aldığı kurumların oranı* <i>Avrupa Spor Şartı Md.8.2; Avrupa Spor Etiği Kuralları</i>	YOK	GSB-SGM Federasyon Web sitesi inceleme Nicel araştırma	Yılda 1
Güvenli erişim ve çalışma ortamı	Güvenli çalışma hakkı Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Güvenlik önlemlerinin var olduğu spor tesisi sayısı* 2) Toplam spor tesisleri içinde güvenlik önlemlerinin var olduğu tesis oranı* - Aydınlatma - Güvenlik - Ulaşım <i>CEDAW Md.11.f; CEDAW Tavsiye 25 Md.38; Pekin Md.83.m; UBEFASŞ Md.1.3, Md.4; Avrupa Kadın ve Spor Şartı Md.1;Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.23</i>	YOK	SGM-Faaliyet raporu inceleme Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1
Eğitim	Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Antrenör eğitimi programında kadın ve spor (fizyolojik ve sosyolojik) konusunun yer aldığı spor kurumu sayısı* 2) Spor kurumları içinde antrenör eğitiminde kadın ve spor (fizyolojik ve psikolojik) konusunun yer aldığı kurumların oranı* <i>Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.35, Md.38; Brighton Kadın ve Spor Bildirgesi Md.2.a</i>	YOK	SGM Federasyon Eğitim müfredatı, ders materyali inceleme	Yılda 1
Eğitim	Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Antrenör gelişim seminerlerinde kadın ve spor (fizyolojik/psikolojik/sosyolojik) konusunun yer aldığı spor kurumu sayısı* 2) Spor kurumları içinde antrenör gelişim seminerlerinde kadın ve spor (fizyolojik/psikolojik/ sosyolojik) konusunun yer aldığı kurumların oranı* <i>Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.35, Md.38; Brighton Kadın ve Spor Bildirgesi Md.2.a</i>	YOK	SGM Federasyon Eğitim müfredatı, ders materyali inceleme	Yılda 1

Konu	İlgili İnsan Hakkı/ Hakları	Gösterge	Önerilen Veri Kaynağı	Önerilen Veri Toplama Yöntemi	Önerilen Veri Toplama Sıklığı
Araştırma	Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Spora katılım ve toplumsal cinsiyet konulu araştırmaları destekleyen spor kurumu sayısı* 2) Spor kurumları içinde spora katılım ve toplumsal cinsiyet konulu araştırmaları destekleyen kurumların oranı * <i>Pekin 190f; UBFAŞŞ Md.4; Kazan 4.Eylem; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.37</i>	YOK	GSB, SGM Federasyon TMOK-TMPK Web sitesi, faaliyet raporu incelemesi	Yılda 1

* Uluslararası alanda kullanılan ve Türkiye’de kullanılması önerilen gösterge

** Türkiye için geliştirilen gösterge

C2. Spor Yönetimi

Tablo 9: Spor yönetimi alanında kullanılması önerilen göstergeler

Konu	İlgili İnsan Hakkı/ Hakları	Gösterge	Önerilen Veri Kaynağı	Önerilen Veri Toplama Yöntemi	Önerilen Veri Toplama Sıklığı
Karar alma mekanizmalarına katılım	Toplumsal cinsiyet eşitliği (Farklılık eşitliği)	1) Yönetim pozisyonlarında kadın temsiliyi arttırmak için cinsiyet kotası uygulayan spor kurumu sayısı* 2) Spor kurumları içinde yönetim pozisyonlarında kadın temsiliyi arttırmak için cinsiyet kotası uygulayan kurumların oranı* <i>CEDAW Md.13.a, CEDAW Tavsiye 25 Md.38; Pekin Md.192.b, Md.195.e; Avrupa Kadın ve Spor Kararı; Avrupa Kadın ve Spor Şartı; EIGE</i>	YOK	Mevzuat inceleme Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1
Karar alma mekanizmalarına katılım	Toplumsal cinsiyet eşitliği (Farklılık eşitliği)	1) Kadın yönetici sayısını arttırmak için bütçe ayıran spor kurumu sayısı* 2) Spor kurumları içinde kadın yönetici sayısını arttırmak için bütçe ayıran spor kurumlarının oranı* <i>CEDAW Md.13.a, CEDAW Tavsiye 25 Md.38; Pekin Md.83.m; Berlin Md.1.26; Avrupa Kadın ve Spor Kararı</i>	YOK	Mevzuat inceleme Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1

Karar alma mekanizmalarına katılım	Örgütlenme hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Spor alanında faaliyet gösteren dernek, vakıf, meslek odası gibi STK'lara üye kadın ve erkek sayısı* 2) Spor alanında faaliyet gösteren dernek, vakıf, meslek odası gibi STK'ların toplam üye sayısı içinde kadın ve erkeklerin oranı*	YOK	Web sitesi inceleme Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1
Karar alma mekanizmalarına katılım	Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği Ayrımcılık yasağı	1) Spor alanında faaliyet gösteren dernek, vakıf, meslek odası gibi STK'larda yönetici pozisyonlarında bulunan kadın ve erkek sayısı* 2) Spor alanında faaliyet gösteren dernek, vakıf, meslek odası gibi STK'ların toplam yönetici sayısı içinde kadın ve erkeklerin oranı*	YOK	Web sitesi inceleme Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1
Karar alma mekanizmalarına katılım	Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği Ayrımcılık yasağı	1) Spor alanında faaliyet gösteren dernek, vakıf, meslek odası gibi STK'ların yönetim kurullarındaki kadın ve erkek sayısı* 2) Spor alanında faaliyet gösteren dernek, vakıf, meslek odası gibi STK'ların yönetim kurullarında toplam üye sayısı içinde kadın ve erkek oranı*	YOK	Web sitesi inceleme Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1
Eğitim	Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Spor kurumlarında toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi alan yönetim kurulu üye sayısı* 2) Spor kurumlarında toplam yönetim kurulu üye sayısı içinde toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi alanların oranı* <i>CEDAW Md.10;Pekin Md.195.d; İstanbul Md.14; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.28</i>	YOK	Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1
Eğitim	Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Spor kurumlarında toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi alan çalışan sayısı* 2) Spor kurumlarında toplam çalışan nüfusu içinde toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi alanların oranı* <i>CEDAW Md.10; Pekin Md.195.d; İstanbul Md.14</i>	YOK	Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1

Eğitim	Toplumsal cinsiyet eşitliği (Farklılık eşitliği)	1) Spor kurumları tarafından sunulan mentörlük/liderlik eğitimi alan kadın yönetici aday sayısı* 2) Kadın yönetici adayları arasında mentörlük/liderlik eğitimi alan kadın yönetici adayların oranı* <i>CEDAW Md.10,Md.13.a, CEDAW Tavsiye 25 Md.38; Pekin Md.83, Md.195.a, Md.195.b, Md.192.g; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.28; Berlin Md.1.26; Avrupa Kadın ve Spor Şartı</i>	YOK	Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1
Araştırma	Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Spor yönetimi ve toplumsal cinsiyet konulu araştırmaları destekleyen spor kurumu sayısı* 2) Spor kurumları arasında spor yönetimi ve toplumsal cinsiyet konulu araştırmaları destekleyen kurumların oranı* <i>CEDAW Md.13.a, CEDAW Tavsiye 25 Md.38; Pekin Md.190.f; Kazan 4.Eylem; UBFAŞŞ Md.6; Avrupa Spor Şartı Md.11</i>	YOK	Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1
Veri toplama	Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Spor yönetimi alanında cinsiyete göre ayrıştırılmış veri toplayan spor kurumu sayısı* 2) Spor kurumları içinde spor yönetimi alanında cinsiyete göre ayrıştırılmış veri toplayan kurumların oranı* <i>Pekin Md.190, Md.206.a</i>	YOK	Faaliyet raporu inceleme Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1
Veri toplama	Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Spor yönetimi alanında cinsiyete göre ayrıştırılmış verileri kamuoyuyla paylaşan spor kurumu sayısı* 2) Spor kurumları içinde spor yönetimi alanında cinsiyete göre ayrıştırılmış verileri ilgililerle paylaşan kurumların oranı* <i>Pekin Md.206.a; UBFAŞŞ Md.6.4</i>	YOK	Faaliyet raporu inceleme Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1

* Uluslararası alanda kullanılan ve Türkiye’de de kullanılması önerilen gösterge

** Türkiye için geliştirilen gösterge

C3. Antrenörlük ve Hakemlik

Tablo 10: Antrenörlük ve hakemlik alanında kullanılması önerilen göstergeler

Konu	İlgili İnsan Hakkı/ Hakları	Gösterge	Önerilen Veri Kaynağı	Önerilen Veri Toplama Yöntemi	Önerilen Veri Toplama Sıklığı
Antrenörlük	Çalışma hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği Ayrımcılık yasağı	1) Antrenörlük sertifikasına sahip kadın ve erkek antrenör sayısı* 2) Antrenörlük sertifikasına sahip toplam antrenör nüfusu içinde kadın ve erkek antrenör oranı* <i>CEDAW Md.11; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.28; EIGE; Eurostat; Avrupa Konseyi Sporda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Stratejik Plan Önerisi</i>	TÜİK SGM Federasyon	Web sayfası inceleme Bilgi talebi	Yılda 1
Antrenörlük	Çalışma hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği Ayrımcılık yasağı	1) Her bir kademedeki kadın ve antrenör sayısı* 2) Her bir kademedeki toplam antrenör nüfusu içinde kadın ve erkek antrenör oranı* <i>CEDAW Md.11; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.28; EIGE; Eurostat; Avrupa Konseyi Sporda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Stratejik Plan Önerisi</i>	TÜİK SGM Federasyon	Web sayfası inceleme Bilgi talebi	Yılda 1
Antrenörlük	Çalışma hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği Ayrımcılık yasağı	1) Spor dallarına göre kadın ve erkek antrenör sayısı* 2) Her bir spor dalındaki toplam antrenör nüfusu içinde kadın ve erkek antrenör oranı* <i>CEDAW Md.11; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.28; EIGE; Eurostat; Avrupa Konseyi Sporda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Stratejik Plan Önerisi</i>	TÜİK SGM Federasyon	Web sayfası inceleme Bilgi talebi	Yılda 1
Antrenörlük	Çalışma hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği Ayrımcılık yasağı	1) Milli takım kadın ve erkek antrenör sayısı* 2) Toplam milli takım antrenör nüfusu içinde kadın ve erkek antrenör oranı * <i>CEDAW Md.11; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.28; EIGE; Eurostat; Avrupa Konseyi Sporda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Stratejik Plan Önerisi</i>	YOK	Faaliyet raporu inceleme Bilgi talebi	Yılda 1

Konu	İlgili İnsan Hakkı/ Hakları	Gösterge	Önerilen Veri Kaynağı	Önerilen Veri Toplama Yöntemi	Önerilen Veri Toplama Sıklığı
Antrenörlük Eğitim	Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi alan antrenör sayısı* 2) Toplam antrenör nüfusu içinde toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi alan antrenörlerin oranı* <i>CEDAW Md.10; Pekin Md.195.d; İstanbul Md.14</i>	YOK	Faaliyet raporu inceleme Bilgi talebi	Yılda 1
Antrenörlük Eğitim	Güvenli çalışma hakkı Toplumsal cinsiyet eşitliği Spor değerleri	1) Toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik maddelerin yer aldığı antrenörler için etik davranış kuralları rehberinin var olduğu spor kurumu sayısı * 2) Spor kurumları içinde toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik maddelerin yer aldığı antrenörler için etik davranış kuralları rehberinin var olduğu kurumların oranı* <i>Avrupa Spor Etiği Kuralları; IOC</i>	YOK	Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1
Antrenörlük Eğitim	Toplumsal cinsiyet eşitliği (Farklılık eşitliği)	1) Kadın antrenörlerin mesleki gelişimleri için mentorlük sağlayan spor kurumu sayısı* 2) Spor kurumları içinde kadın antrenörlerin mesleki gelişimleri için mentorlük sağlayan kurumların oranı* <i>CEDAW Md.10; Md.13.a; CEDAW Tavsiye 25.Md.38; Pekin Md.83.m, Md.192.g, Md.178.g; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.28; Berlin Bildirgesi</i>	YOK	Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1
Antrenörlük Eğitim	Toplumsal cinsiyet eşitliği (Farklılık eşitliği)	1) Mesleki gelişimleri için mentorlük alan kadın antrenör sayısı* 2) Toplam kadın antrenör nüfusu içinde mentorlük alan kadın antrenörlerin oranı* <i>CEDAW Md.10; Md.13.a; CEDAW Tavsiye 25 Md.38; Pekin Md.83.m, Md.192.g, Md.178.g; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.28; Berlin Bildirgesi</i>	YOK	Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1

Konu	İlgili İnsan Hakkı/ Hakları	Gösterge	Önerilen Veri Kaynağı	Önerilen Veri Toplama Yöntemi	Önerilen Veri Toplama Sıklığı
Antrenörlük Araştırma	Toplumsal cinsiyet eşitliği (Farklılık eşitliği)	<ol style="list-style-type: none"> 1) Antrenörlük ve toplumsal cinsiyet konulu araştırmaları destekleyen spor kurumu sayısı* 2) Spor kurumları arasında antrenörlük ve toplumsal cinsiyet konulu araştırmaları destekleyen kurumların oranı* <p><i>CEDAW Md.13.a, CEDAW Tavsiye 25 Md.38; Pekin Md.190.f; Kazan 4.Eylem; UBEFASŞ Md.6; Avrupa Spor Şartı Md.11</i></p>	YOK	Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1
Antrenörlük Veri toplama	Toplumsal cinsiyet eşitliği	<ol style="list-style-type: none"> 1) Antrenörlük alanında cinsiyete göre ayrıştırılmış veri toplayan spor kurumu sayısı* 2) Spor kurumları içinde antrenörlük alanında cinsiyete göre ayrıştırılmış veri toplayan kurumların oranı* <p><i>Pekin Md.190, Md.206.a</i></p>	TÜİK SGM GSHİM Federasyon	Web sayfası inceleme Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1
Antrenörlük Veri toplama	Toplumsal cinsiyet eşitliği	<ol style="list-style-type: none"> 1) Antrenörlük alanında cinsiyete göre ayrıştırılmış verileri kamuoyuyla paylaşan spor kurumu sayısı* 2) Spor kurumları içinde antrenörlük alanında cinsiyete göre ayrıştırılmış verileri ilgililerle paylaşan kurumların oranı* <p><i>Pekin Md.206.a; UBEFASŞ Md.6.4</i></p>	YOK	Web sayfası inceleme Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1
Hakemlik	Çalışma hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği Ayrımcılık yasağı	<ol style="list-style-type: none"> 1) Farklı statülerdeki kadın ve erkek hakem sayısı* 2) Her bir statüde toplam hakem nüfusu içinde kadın ve erkek hakem oranı* <p><i>CEDAW Md.11; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.28; Eurostat</i></p>	SGM GSHİM Federasyon	Web sayfası inceleme Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1
Hakemlik	Çalışma hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği Ayrımcılık yasağı	<ol style="list-style-type: none"> 1) Spor dallarına göre kadın ve erkek hakem sayısı* 2) Her bir spor dalındaki toplam hakem nüfusu içinde kadın ve erkek hakem oranı* <p><i>CEDAW Md.11; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.28; Eurostat</i></p>	SGM GSHİM Federasyon	Web sayfası inceleme Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1

Konu	İlgili İnsan Hakkı/ Hakları	Gösterge	Önerilen Veri Kaynağı	Önerilen Veri Toplama Yöntemi	Önerilen Veri Toplama Sıklığı
Hakemlik	Çalışma hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği Ayrımcılık yasağı	1) Uluslararası spor kurumlarında/ organizasyonlarında görev alan kadın ve erkek hakem sayısı** 2) Uluslararası spor kurumlarında/ organizasyonlarında görev alan toplam hakem nüfusu içinde kadın ve erkek hakem oranı** <i>CEDAW Md.11; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.28</i>	YOK	Web sayfası, faaliyet raporu inceleme Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1
Hakemlik Eğitim	Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi alan hakem sayısı* 2) Toplam hakem nüfusu içinde toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi alan hakemlerin oranı* <i>CEDAW Md.10; Pekin Md.195.d; İstanbul Md.14; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.28, Md.24</i>	YOK	Antrenör eğitim müfredatı, ders materyali inceleme	Yılda 1
Hakemlik Eğitim	Güvenli çalışma hakkı Toplumsal cinsiyet eşitliği Spor değerleri	1) Toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik maddelerin yer aldığı hakemler için etik davranış kuralları rehberinin var olduğu spor kurumu sayısı** 2) Spor kurumları içinde toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik maddelerin yer aldığı hakemler için etik davranış kuralları rehberinin var olduğu kurumların oranı** <i>Avrupa Spor Etiği Kuralları; IOC</i>	YOK	Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1
Hakemlik Eğitim	Toplumsal cinsiyet eşitliği (Farklılık eşitliği)	1) Kadın hakemlerin mesleki gelişimleri için mentorlük sağlayan spor kurumu sayısı** 2) Spor kurumları içinde kadın hakemlerin mesleki gelişimleri için mentorlük sağlayan kurumların oranı** <i>CEDAW Md.10; Md.13.a; CEDAW Tavsiye 25 Md.38; Pekin Md.83.m, Md.192.g, Md.178.g; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.28; Berlin Bildirgesi</i>	YOK	Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1

Konu	İlgili İnsan Hakkı/ Hakları	Gösterge	Önerilen Veri Kaynağı	Önerilen Veri Toplama Yöntemi	Önerilen Veri Toplama Sıklığı
Hakemlik Eğitim	Toplumsal cinsiyet eşitliği (Farklılık eşitliği)	1) Mesleki gelişimleri için mentorlük alan kadın hakem sayısı** 2) Toplam kadın hakem nüfusu içinde mentörlük alan kadın antrenörlerin oranı** <i>CEDAW Md.10; Md.13.a; CEDAW Tavsiye 25 Md.38; Pekin Md.83.m, Md.192.g, Md.178.g; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.28; Berlin Bildirgesi</i>	YOK	Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1
Hakemlik Araştırma	Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Hakemlik ve toplumsal cinsiyet konulu araştırmaları destekleyen spor kurumu sayısı** 2) Spor kurumları arasında hakemlik ve toplumsal cinsiyet konulu araştırmaları destekleyen kurumların oranı** <i>CEDAW Md.13.a, CEDAW Tavsiye 25 Md.38; Pekin Md.190.f; Kazan 4.Eylem; UBFAŞŞ Md.6; Avrupa Spor Şartı Md.11</i>	YOK	Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1
Hakemlik Veri toplama	Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Hakemlik alanında cinsiyete göre ayrıştırılmış veri toplayan spor kurumu sayısı** 2) Spor kurumları içinde hakemlik alanında cinsiyete göre ayrıştırılmış veri toplayan kurumların oranı** <i>Pekin Md.190, Md.206.a</i>	YOK	Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1
Hakemlik Veri toplama	Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Hakemlik alanında cinsiyete göre ayrıştırılmış verileri kamuoyuyla paylaşan spor kurumu sayısı** 2) Spor kurumları içinde hakemlik alanında cinsiyete göre ayrıştırılmış verileri ilgililerle paylaşan kurumların oranı** <i>Pekin Md.206.a; UBFAŞŞ Md.6.4</i>	YOK	Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1

* Uluslararası alanda kullanılan ve Türkiye’de kullanılması önerilen gösterge

** Türkiye için geliştirilen Gösterge

C4. Sporda Toplumsal Cinsiyet Temelli Şiddet

Tablo 11: Sporda toplumsal cinsiyet temelli şiddet alanında kullanılması önerilen göstergeler

Konu	İlgili İnsan Hakkı/Hakları	Gösterge	Önerilen Veri Kaynağı	Önerilen Veri Toplama Yöntemi	Önerilen Veri Toplama Sıklığı
Cinsel taciz ve istismar	Güvenli çalışma/yaşam hakkı Toplumsal cinsiyet eşitliği	Sporda cinsel taciz ve istismar sıklığının cinsiyete ve spor dallarına göre oranı* <i>EIGE</i>	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1
Politika	Güvenli çalışma/yaşam hakkı İnsan onuruna saygı Toplumsal cinsiyet eşitliği Spor değerleri	1) Cinsel taciz ve istismarın açık reddinin mevzuatında/etik kurallarında ya da benzer belgelerde yer aldığı kurum sayısı* 2) Spor kurumları içinde cinsel taciz ve istismarın açık reddinin mevzuatında/etik kurallarında ya da benzer belgelerde yer aldığı kurumların oranı* <i>Pekin Md07.r; Avrupa Spor Şartı Md1.2; Avrupa Kadın ve Spor Şartı; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md39; Avrupa Birliği Sporda Anaakımlaştırma Tavsiye Kararı Md.33; Avrupa Spor Etiği Kuralları Md.4.5; IOC Sporda Taciz ve İstismarı Önleme Araç Kiti</i>	YOK	Mevzuat inceleme Nicel araştırma	Yılda 1
Politika	Güvenli çalışma/yaşam hakkı İnsan onuruna saygı Toplumsal cinsiyet eşitliği Spor değerleri	1) Cinsel taciz ve istismarı önlemeye yönelik politikası olan kurum sayısı* 2) Spor kurumları içinde cinsel taciz ve istismarı önlemeye yönelik politikası olan kurumların oranı* <i>Pekin Md. 107.r; UBEFASŞ Md.93; Avrupa Spor Şartı Md.1.2; Avrupa Kadın ve Spor Şartı; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.39; Avrupa Birliği Sporda Anaakımlaştırma Tavsiye Kararı Md.33; Avrupa Spor Etiği Kuralları Md.4.5; IOC Sporda Cinsel Taciz ve İstismarı Önleme Uzlaşma Beyanı; IOC Sporda Taciz ve İstismarı Önleme Araç Kiti</i>	YOK	Mevzuat inceleme Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1

Konu	İlgili İnsan Hakkı/Hakları	Gösterge	Önerilen Veri Kaynağı	Önerilen Veri Toplama Yöntemi	Önerilen Veri Toplama Sıklığı
Politika	Güvenli çalışma/yaşam hakkı İnsan onuruna saygı Toplumsal cinsiyet eşitliği Spor değerleri	1) Cinsel taciz ve istismarı önleme politikasında cinsel tacizin net bir şekilde tanımlandığı kurum sayısı* 2) Spor kurumları içinde cinsel taciz ve istismarı önleme politikasında cinsel tacizin net bir şekilde tanımlandığı kurumların oranı* <i>Pekin Md. 107.r; UBEPASŞ Md.93; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.39; Avrupa Spor Etiği Kuralları Md.4.5; IOC Sporda Cinsel Taciz ve İstismarı Önleme Uzlaşma Beyanı; IOC Sporda Taciz ve İstismarı Önleme Araç Kiti</i>	YOK	Mevzuat inceleme Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1
Politika	Güvenli çalışma/yaşam hakkı İnsan onuruna saygı Toplumsal cinsiyet eşitliği Spor değerleri	1) Cinsel taciz ve istismarı önleme politikasında ceza ve disiplin hükümlerinin açıklandığı kurum sayısı* 2) Spor kurumları içinde cinsel taciz ve istismarı önleme politikasında ceza ve disiplin hükümlerinin açıklandığı kurumların oranı* <i>Pekin Md. 107.r; Kazan 4.Eylem; Avrupa Spor Şartı Md.1.2; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.39; Avrupa Birliği Sporda Anaakımlaştırma Tavsiye Kararı Md.33; Avrupa Spor Etiği Kuralları Md.4.5; IOC Sporda Cinsel Taciz ve İstismarı Önleme Uzlaşma Beyanı; IOC Sporda Taciz ve İstismarı Önleme Araç Kiti</i>	YOK	Mevzuat inceleme Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1
Politika	Güvenli çalışma/yaşam hakkı İnsan onuruna saygı Toplumsal cinsiyet eşitliği Spor değerleri	1) Cinsel taciz ve istismar konusunda ceza ve disiplin hükümlerin uygulandığı kurum sayısı* 2) Spor kurumları içinde cinsel taciz ve istismar konusunda ceza ve disiplin hükümlerinin uygulandığı kurumların oranı* <i>Pekin Md. 107.r, Md.124.c; Kazan 4.Eylem; Avrupa Spor Şartı Md.1.2; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.39; Avrupa Birliği Sporda Anaakımlaştırma Tavsiye Kararı Md.33; Avrupa Spor Etiği Kuralları Md.4.5; IOC Sporda Taciz ve İstismarı Önleme Araç Kiti</i>	YOK	Mevzuat inceleme Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1

Konu	İlgili İnsan Hakkı/ Hakları	Gösterge	Önerilen Veri Kaynağı	Önerilen Veri Toplama Yöntemi	Önerilen Veri Toplama Sıklığı
Politika	Güvenli çalışma/ yaşam hakkı İnsan onuruna saygı Toplumsal cinsiyet eşitliği Spor değerleri	1) Cinsel taciz ve istismarın bildirim için bir şikâyet/itiraz sürecinin bulunduğu kurum sayısı* 2) Spor kurumları içinde cinsel taciz ve istismarın bildirim için şikâyet/itiraz sürecinin bulunduğu kurumların oranı* <i>Pekin Md.107.r; Kazan 4.Eylem; Avrupa Spor Şartı Md.1.2; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.39; Avrupa Birliği Sporda Anaakımlaştırma Tavsiye Kararı Md33; Avrupa Spor Etiği Kuralları Md.4.5; IOC Sporda Cinsel Taciz ve İstismarı Önleme Uzlaşma Beyanı; IOC Sporda Taciz ve İstismarı Önleme Araç Kiti</i>	YOK	Mevzuat inceleme Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1
Politika	Güvenli çalışma/ yaşam hakkı İnsan onuruna saygı Toplumsal cinsiyet eşitliği Spor değerleri	1) Cinsel taciz ve istismar mağduru için destek mekanizmalarının bulunduğu kurum sayısı* 2) Spor kurumları içinde cinsel taciz ve istismar mağduru için destek mekanizmalarının bulunduğu kurum oranı* <i>Pekin Md.107.r, Md.124.d; Kazan 4.Eylem; Avrupa Spor Şartı Md.1.2; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.39; Avrupa Birliği Sporda Anaakımlaştırma Tavsiye Kararı Md33; Avrupa Spor Etiği Kuralları Md.4.5; IOC Sporda Cinsel Taciz ve İstismarı Önleme Uzlaşma Beyanı; IOC Sporda Taciz ve İstismarı Önleme Araç Kiti</i>	YOK	Mevzuat inceleme Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1
Eğitim	Güvenli çalışma/ yaşam hakkı Toplumsal cinsiyet eşitliği Spor değerleri	1) Cinsel taciz ve istismarı önleme eğitimi alan sporcu sayısı* 2) Toplam sporcu sayısı içinde cinsel taciz ve istismarı önleme eğitimi alan sporcu oranı* <i>CEDAW Md.10; Pekin Md.107.r, Md.126.b; Kazan 4.Eylem; Avrupa Spor Şartı Md.1.2; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.39; Avrupa Kadın ve Spor Şartı; Avrupa Spor Etiği Kuralları Md.4.5; IOC Sporda Cinsel Taciz ve İstismarı Önleme Uzlaşma Beyanı; IOC Sporda Taciz ve İstismarı Önleme Araç Kiti</i>	YOK	Faaliyet raporu inceleme Nicel araştırma	Yılda 1

Konu	İlgili İnsan Hakkı/ Hakları	Gösterge	Önerilen Veri Kaynağı	Önerilen Veri Toplama Yöntemi	Önerilen Veri Toplama Sıklığı
Eğitim	Güvenli çalışma/ yaşam hakkı Toplumsal cinsiyet eşitliği Spor değerleri	1) Cinsel taciz ve istismarı önleme eğitimi alan sporcu ailesi sayısı* 2) Toplam sporcu ailesi içinde cinsel taciz ve istismarı önleme eğitimi alan sporcu ailesi oranı* <i>CEDAW Md.10; Pekin Md.107.r, Md.126.b; Kazan 4.Eylem; Avrupa Spor Şartı Md1.2; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.39; Avrupa Kadın ve Spor Şartı; Avrupa Spor Etiği Kuralları Md4.5; IOC Sporda Cinsel Taciz ve İstismarı Önleme Uzlaşma Beyanı; IOC Sporda Taciz ve İstismarı Önleme Araç Kiti</i>	YOK	Faaliyet raporu inceleme Nicel araştırma	Yılda 1
Eğitim	Güvenli çalışma/ yaşam hakkı Toplumsal cinsiyet eşitliği Spor değerleri	1) Cinsel taciz ve istismarı önleme eğitimi alan antrenör sayısı* 2) Toplam antrenör sayısı içinde cinsel taciz ve istismarı önleme eğitimi alan antrenör oranı* <i>CEDAW Md.10; Pekin Md.107.r, Md.126.b; Kazan 4.Eylem; Avrupa Spor Şartı Md.1.2; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.39; Avrupa Kadın ve Spor Şartı; Avrupa Spor Etiği Kuralları Md.4.5; IOC Sporda Cinsel Taciz ve İstismarı Önleme Uzlaşma Beyanı; IOC Sporda Taciz ve İstismarı Önleme Araç Kiti</i>	YOK	Faaliyet raporu inceleme Nicel araştırma	Yılda 1
Eğitim	Güvenli çalışma/ yaşam hakkı Toplumsal cinsiyet eşitliği Spor değerleri	1) Cinsel taciz ve istismarı önleme eğitimi alan kurum personeli sayısı* 2) Toplam personel içinde cinsel taciz ve istismarı önleme eğitimi alan personel oranı* <i>CEDAW Md.10; Pekin Md.107.r, Md.126.b; Kazan 4.Eylem; Avrupa Spor Şartı Md1.2; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.39; Avrupa Kadın ve Spor Şartı; Avrupa Spor Etiği Kuralları Md.4.5; IOC Sporda Cinsel Taciz ve İstismarı Önleme Uzlaşma Beyanı; IOC Sporda Taciz ve İstismarı Önleme Araç Kiti</i>	YOK	Faaliyet raporu inceleme Nicel araştırma	Yılda 1

Konu	İlgili İnsan Hakkı/Hakları	Gösterge	Önerilen Veri Kaynağı	Önerilen Veri Toplama Yöntemi	Önerilen Veri Toplama Sıklığı
Eğitim	Güvenli çalışma/ yaşam hakkı Toplumsal cinsiyet eşitliği Spor değerleri	1) Cinsel taciz ve istismarı önleme eğitimi alan yönetici sayısı* 2) Toplam yönetici sayısı içinde cinsel taciz ve istismarı önleme eğitimi alan yönetici oranı* <i>CEDAW Md.10; Pekin Md.107.r, Md.126.b; Kazan 4.Eylem; Avrupa Spor Şartı Md.1.2; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.39; Avrupa Kadın ve Spor Şartı; Avrupa Spor Etiği Kuralları Md.4.5; IOC Sporda Cinsel Taciz ve İstismarı Önleme Uzlaşma Beyanı; IOC Sporda Taciz ve İstismarı Önleme Araç Kiti</i>	YOK	Faaliyet raporu inceleme Nicel araştırma	Yılda 1
Veri toplama	Toplumsal cinsiyet eşitliği Spor değerleri	1) Spor alanında cinsel taciz ve istismar verilerinin toplandığı spor kurumu sayısı* 2) Spor kurumları içinde cinsel taciz ve istismar verilerinin toplandığı spor kurumlarının oranı* <i>Pekin Md.190, Md.129.a; Avrupa Birliği Sporda Kadınlara, Gençlere ve Çocuklara Yönelik Cinsel İstismarın Önlenmesi Kararı</i>	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1
Veri toplama	Toplumsal cinsiyet eşitliği Spor değerleri	1) Spor alanında cinsel taciz ve istismar verilerini ilgililerle paylaşan spor kurumu sayısı* 2) Spor kurumları içinde cinsel taciz ve istismar verilerini ilgililerle paylaşan spor kurumlarının oranı* <i>Pekin Md.190, Md.129.a; Avrupa Birliği Sporda Kadınlara, Gençlere ve Çocuklara Yönelik Cinsel İstismarın Önlenmesi Kararı</i>	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1

Konu	İlgili İnsan Hakkı/ Hakları	Gösterge	Önerilen Veri Kaynağı	Önerilen Veri Toplama Yöntemi	Önerilen Veri Toplama Sıklığı
Araştırma	Toplumsal cinsiyet eşitliği Spor değerleri	1) Cinsel taciz ve istismar konulu araştırmaları destekleyen spor kurumu sayısı* 2) Spor kurumları içinde cinsel taciz ve istismar konulu araştırmaları destekleyen kurumların oranı* <i>CEDAW Md.13.a, CEDAW Tavsiye 25 Md.38; Pekin Md.190.f; Kazan 4.Eylem; UBEFASŞ Md.6; Avrupa Spor Şartı Md.11; Avrupa Birliği Sporda Kadınlara, Gençlere ve Çocuklara Yönelik Cinsel İstismarın Önlenmesi Kararı; IOC Sporda Cinsel Taciz ve İstismarı Önleme Uzlaşma Beyanı</i>	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1

* Uluslararası alanda kullanılan ve Türkiye’de de kullanılması önerilen gösterge

** Türkiye için geliştirilen gösterge

C5. Spor Medyasında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği

Tablo 12: Spor medyasında toplumsal cinsiyet eşitliği alanında kullanılması önerilen göstergeler

Konu	İlgili İnsan Hakkı/ Hakları	Gösterge	Önerilen Veri Kaynağı	Önerilen Veri Toplama Yöntemi	Önerilen Veri Toplama Sıklığı
Temsil	Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği Ayrımcılık yasağı	1) Kadın ve erkek sporcularla ilgili haberlerin sayısı* 2) Toplam spor haberleri içinde kadın ve erkek sporcularla ilgili haberlerin oranı* <i>Avrupa Kadın ve Spor Şartı; Avrupa Konseyi Sporda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Stratejik Plan Önerisi; EIGE</i>	YÖK tez veri tabanı Hakemli dergiler	Nicel araştırma	Aylık
Temsil	Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği Ayrımcılık yasağı	1) Toplumsal cinsiyet kalıp yargılarıyla sunulan kadın ve erkek sporcu haberi sayısı* 2) Toplumsal cinsiyet kalıp yargılarıyla sunulan toplam sporcu haberi içinde kadın ve erkek sporcu haberinin oranı* <i>Pekin Md.243</i>	YÖK tez veri tabanı Hakemli dergiler	Nicel araştırma	Aylık

Konu	İlgili İnsan Hakkı/ Hakları	Gösterge	Önerilen Veri Kaynağı	Önerilen Veri Toplama Yöntemi	Önerilen Veri Toplama Sıklığı
Temsil	Çalışma hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği Ayrımcılık yasağı	1) Spor medyasında çalışan (yazar, gazeteci, fotoğrafçı, muhabir, editör vb.) kadın ve erkek sayısı* 2) Spor medyasındaki toplam çalışan içinde kadın ve erkek oranı* <i>CEDAW Md.11; Kazan 4.Eylem; Avrupa Kadın ve Spor Şartı; Avrupa Konseyi Sporda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Stratejik Plan Önerisi; EIGE</i>	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1
Temsil	Çalışma hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği Ayrımcılık yasağı	1) Spor kurumlarının basın yayın birimlerinde çalışan kadın ve erkek sayısı** 2) Spor kurumlarının basın yayın birimlerinde çalışan toplam personel içinde kadın ve erkek oranı** <i>CEDAW Md.11; Avrupa Kadın ve Spor Şartı; EIGE; Eurostat</i>	YOK	Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1
Temsil	Toplumsal cinsiyet eşitliği Ayrımcılık yasağı	Cinsiyetçi dilin (bayan sporcu, spor adamı, teknik adam, sportmen vb.) kullanıldığı spor kurumu yayını sayısı (Bülten, süreli yayın, web sayfası, sosyal medya vb.)** <i>Pekin Md.243; Kazan 4.Eylem</i>	YOK	Nicel araştırma	Ayda 1
Temsil	Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Kadın sporcuların temsiliyetini arttırmayı hedefleyen medya eylem planının var olduğu spor kurumu sayısı* 2) Spor kurumları içinde kadın sporcuların temsiliyetini arttırmayı hedefleyen medya eylem planının var olduğu kurumların oranı* <i>CEDAW Md.13.a; CEDAW Tavsiye 25 Md.38; Kazan 4.Eylem</i>	YOK	Stratejik plan inceleme Nicel araştırma	Yılda 1

Konu	İlgili İnsan Hakkı/Hakları	Gösterge	Önerilen Veri Kaynağı	Önerilen Veri Toplama Yöntemi	Önerilen Veri Toplama Sıklığı
Spor medyasında toplumsal cinsiyet eşitliği	Toplumsal cinsiyet eşitliği Ayrımcılık yasağı	1) Kurum/organizasyon tanıtım materyallerinde (maskot, logo vb.) toplumsal cinsiyet eşitliğinin bulunduğu spor kurumu/ organizasyonu sayısı** 2) Toplam spor kurumları/ organizasyonları içinde tanıtım materyallerinde toplumsal cinsiyet eşitliğinin bulunduğu kurum/organizasyon oranı**	YOK	Web sayfası, materyal inceleme	Yılda 1
Araştırma	Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Spor medyası ve toplumsal cinsiyet eşitliği konulu araştırmaları destekleyen spor kurumu sayısı* 2) Spor kurumları içinde spor medyası ve toplumsal cinsiyet konulu araştırmaları destekleyen kurumların oranı* <i>CEDAW Md.13.a, CEDAW Tavsiye 25 Md.38; Pekin Md190.f; Kazan 4.Eylem; UBFAŞŞ Md6; Avrupa Spor Şartı Md11</i>	YOK	Faaliyet raporu Nicel araştırma	Yılda 1
Veri toplama	Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Spor medyasında cinsiyete göre ayrıştırılmış verilerin toplandığı spor kurumu sayısı* 2) Spor kurumları içinde cinsiyete göre ayrıştırılmış verilerin toplandığı spor kurumlarının oranı* <i>Pekin Md.190, Md.206.a</i>	YOK	Faaliyet raporu Nicel araştırma	Yılda 1
Farkındalık arttırıcı kampanya	Toplumsal cinsiyet eşitliği	Medya kuruluşları aracılığıyla düzenlenen spor alanında toplumsal cinsiyet farkındalığı arttırıcı kampanya sayısı* <i>Berlin Md.1.27; Kazan 4.Eylem</i>	YOK	Web sayfası Medya araştırması Faaliyet raporu	Yılda 1

* Uluslararası alanda kullanılan ve Türkiye’de de kullanılması önerilen gösterge

** Türkiye için geliştirilen gösterge

C6. Spor Eğitimi

Tablo 13: Spor eğitimi alanında kullanılması önerilen göstergeler

Konu	İlgili İnsan Hakkı/Hakları	Gösterge	Önerilen Veri Kaynağı	Önerilen Veri Toplama Yöntemi	Önerilen Veri Toplama Sıklığı
Beden eğitimine katılım	Eğitim hakkı Beden eğitimine katılım hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği Ayrımcılık yasağı	1) İlkokulda oyun ve fiziki etkinlikler dersine katılan kız ve erkek öğrenci sayısı* 2) İlkokula kayıtlı toplam öğrenci nüfusu içinde oyun ve fiziki etkinlikler dersine katılan kız ve erkek öğrenci oranı* İHEB Md.26; CEDAW Md.10; Pekin Md.83; UBEPASŞ Md.1; Berlin Md.1; Avrupa Spor Şartı Md1, Md5; Sporda Beyaz Kitap Md.9	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1
Beden eğitimine katılım	Eğitim hakkı Beden eğitimine katılım hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği Ayrımcılık yasağı	1) Ortaokulda beden eğitimi ve spor dersine katılan kız ve erkek öğrenci sayısı* 2) Ortaokula kayıtlı toplam öğrenci nüfusu içinde beden eğitimi ve spor dersine katılan kız ve erkek öğrenci oranı* İHEB Md.26; CEDAW Md.10; Pekin Md.83; UBEPASŞ Md.1; Berlin Md.1; Avrupa Spor Şartı Md.1, Md.5; Sporda Beyaz Kitap Md.9	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1
Beden eğitimine katılım	Eğitim hakkı Beden eğitimine katılım hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği Ayrımcılık yasağı	1) Lisede beden eğitimi ve spor dersine katılan kız ve erkek öğrenci sayısı* 2) Liseye kayıtlı toplam öğrenci nüfusu içinde beden eğitimi ve spor dersine katılan kız ve erkek öğrenci oranı* İHEB Md.6; CEDAW Md.10; Pekin Md.83; UBEPASŞ Md.1; Berlin Md.1; Avrupa Spor Şartı Md.1, Md.5; Sporda Beyaz Kitap Md.9	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1

Konu	İlgili İnsan Hakkı/Hakları	Gösterge	Önerilen Veri Kaynağı	Önerilen Veri Toplama Yöntemi	Önerilen Veri Toplama Sıklığı
Beden eğitimine katılım	Eğitim hakkı Beden eğitimine katılım hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği Ayrımcılık yasağı	1) Ortaokulda seçmeli spor ve fiziki etkinlikler dersini seçen kız ve erkek öğrenci sayısı** 2) Ortaokulda seçmeli spor ve fiziki etkinlikler dersini seçen toplam öğrenci nüfusu içinde kız ve erkek öğrenci oranı** İHEB Md.26; CEDAW Md.10; Pekin Md.83; UBEPASŞ Md.1; Berlin Md.1; Avrupa Spor Şartı Md.1, Md.5; Sporda Beyaz Kitap Md.9	YOK	MEB Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1
Beden eğitimine katılım	Eğitim hakkı Beden eğitimine katılım hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği Ayrımcılık yasağı	1) İlkokulda oyun ve fiziki etkinlikler dersine katılmayan (raporlu) kız ve erkek öğrenci sayısı** 2) İlkokulda kayıtlı öğrenci nüfusu içinde oyun ve fiziki etkinlikler dersine katılmayan (raporlu) kız ve erkek öğrenci oranı** İHEB Md.26; CEDAW Md.10; Pekin Md.83; UBEPASŞ Md.1; Berlin Md.1; Avrupa Spor Şartı Md.1, Md.5; Sporda Beyaz Kitap Md.9	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1
Beden eğitimine katılım	Eğitim hakkı Beden eğitimine katılım hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği Ayrımcılık yasağı	1) Ortaokulda beden eğitimi ve spor dersine katılmayan (raporlu) kız ve erkek öğrenci sayısı** 2) Ortaokulda kayıtlı öğrenci nüfusu içinde beden eğitimi ve spor dersine katılmayan (raporlu) kız ve erkek öğrenci oranı** İHEB Md.26; CEDAW Md.10; Pekin Md.83; UBEPASŞ Md.1; Berlin Md.1; Avrupa Spor Şartı Md.1, Md.5; Sporda Beyaz Kitap Md.9	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1
Beden eğitimine katılım	Eğitim hakkı Beden eğitimine katılım hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği Ayrımcılık yasağı	1) Lisede beden eğitimi ve spor dersine katılmayan (raporlu) kız ve erkek öğrenci sayısı** 2) Lisede kayıtlı öğrenci nüfusu içinde beden eğitimi ve spor dersine katılmayan (raporlu) kız ve erkek öğrenci oranı** İHEB Md.26; CEDAW Md.10; Pekin Md.83; UBEPASŞ Md.1.; Berlin Md.1; Avrupa Spor Şartı Md.1, Md.5; Sporda Beyaz Kitap Md.9	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1

Konu	İlgili İnsan Hakkı/Hakları	Gösterge	Önerilen Veri Kaynağı	Önerilen Veri Toplama Yöntemi	Önerilen Veri Toplama Sıklığı
Eğitim materyali	Toplumsal cinsiyet eşitliği	Toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleyen (içeriği, söylemi ve görselleriyle) beden eğitimi ve spor ders kitapları ve materyallerinin sayısı* - İlkokul - Ortaokul - Lise <i>Pekin Md.83; CEDAW Md10; İstanbul Md.14; UBFAŞŞ Md.9; Avrupa Konseyi Avrupa Tavsiye Kararı 2015</i>	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1
Meslek eğitimi	Eğitim hakkı Çalışma hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği Ayrımcılık yasağı	1) Spor ile ilgili alanlarda (beden eğitimi öğretmenliği, spor yönetimi, rekreasyon, spor yönetimi, antrenörlük) eğitim veren fakültelerin giriş sınavlarında kadın ve erkek kontenjan oranı** 2) Spor ile ilgili alanlarda (beden eğitimi öğretmenliği, spor yönetimi, rekreasyon, spor yönetimi, antrenörlük) eğitim veren fakültelerin giriş sınavlarında toplam kontenjan içinde kadın ve erkek kontenjanı oranı** <i>İHEB Md.26; CEDAW Md10; Pekin Md.83; UBFAŞŞ Md.1; Berlin Md.1; Avrupa Spor Şartı Md.1, Md.5; Sporda Beyaz Kitap Md.9</i>	YOK	Fakülte web sayfaları inceleme Bilgi talebi	Yılda 1
Antrenörlük	Çalışma hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği Ayrımcılık yasağı	1) Üniversite spor takımlarında görev yapan kadın ve erkek antrenör sayısı** 2) Üniversite spor takımlarında görev yapan toplam antrenör nüfusu içinde kadın ve erkek antrenör oranı** <i>CEDAW Md.10; YÖK Tutum Belgesi</i>	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1
Eğitim	Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi alan beden eğitimi öğretmeni sayısı** 2) Tüm öğretmenler arasında toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi alan beden eğitimi öğretmenlerinin oranı** <i>CEDAW Md.10</i>	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1

Konu	İlgili İnsan Hakkı/ Hakları	Gösterge	Önerilen Veri Kaynağı	Önerilen Veri Toplama Yöntemi	Önerilen Veri Toplama Sıklığı
Eğitim	Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Spor ile ilgili alanlarda eğitimi veren bölümlerde/fakülterde kayıtlı öğrenciler arasında toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi alanların oranı* 2) Spor ile ilgili alanlarda eğitimi veren bölümlerde/fakülterde kayıtlı toplam öğrenci sayısı içinde toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi alanların oranı* <i>CEDAW Md.10; İstanbul Md.14; YÖK Tutum Belgesi</i>	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1
Eğitim	Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Spor ile ilgili alanlarda eğitimi veren bölümlerde/fakülterde görev yapan öğretim elemanları arasında toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi alanların sayısı* 2) Spor ile ilgili alanlarda eğitimi veren bölümlerde/fakülterde görev yapan toplam öğretim elemanı sayısı içinde toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi alanların oranı* <i>CEDAW Md. 10; YÖK Tutum Belgesi</i>	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1
Eğitim	Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Eğitim programlarına toplumsal cinsiyet eşitliği konusunun dâhil edildiği spor ile ilgili alanlarda eğitim veren bölüm/fakülte sayısı** 2) Spor ile ilgili alanlarda eğitim veren toplam bölüm/fakülte sayısı içinde eğitim programlarına toplumsal cinsiyet eşitliği konusunun dâhil edildiği bölüm/fakülte sayısı** <i>CEDAW Md.10; İstanbul Md.14; YÖK Tutum Belgesi</i>	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1

* Uluslararası alanda kullanılan ve Türkiye’de de kullanılması önerilen gösterge

** Türkiye için geliştirilen gösterge

D. İllerde Kullanılacak Göstergeler

D1. Spora Katılım

Tablo 14: İllerde spora katılım alanında kullanılması önerilen göstergeler

Konu	İlgili İnsan Hakkı/ hakları	Gösterge	Önerilen Veri Kaynağı	Önerilen Veri Toplama Yöntemi	Önerilen Veri Toplama Sıklığı
Spora katılım	Çalışma hakkı Spora katılım hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Kadınlar ve erkekler için düzenlenen spor organizasyonu sayısı* 2) Toplam organizasyonlar içinde kadınlar ve erkekler için düzenlenen spor organizasyonlarının oranı* <i>CEDAW Md.10.g, Md.11, Md.13.c; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.27, Md2.8; UBFAŞŞ Md1.1; Avrupa Spor Şartı Md.1</i>	YOK	SGM/ GHSİM Federasyon faaliyet raporu inceleme Bilgi talebi	Yılda 1
Araştırma	Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Spora katılım alanında cinsiyete göre ayrıştırılmış veri toplayan spor kurumu sayısı* 2) Spor kurumları içinde spora katılım alanında cinsiyete göre ayrıştırılmış veri toplayan kurumların oranı* - Sporcu sayısı - Spor organizasyonu sayısı - Sporcu başarısı sayısı - Ödül sayısı <i>Pekin Md.190, Md.206.a; Avrupa Kadın ve Spor Kararı, Md.30; Sporda Toplumsal Cinsiyet Anaakımlaştırma Tavsiye Kararı Md.35</i>	YOK	SGM/ GHSİM Federasyon web sitesi, faaliyet raporu, stratejik plan inceleme	Yılda 1
Araştırma	Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Spora katılım alanında cinsiyete göre ayrıştırılmış verileri kamuoyuyla paylaşan spor kurumu sayısı* 2) Spor kurumları içinde cinsiyete göre ayrıştırılmış verileri kamuoyuyla paylaşan kurumların oranı* <i>Pekin Md. 206.a; Sporda Toplumsal Cinsiyet Anaakımlaştırma Tavsiye Kararı Md. 35</i>	YOK	SGM/ GHSİM Federasyon web sitesi, faaliyet raporu, stratejik plan inceleme	Yılda 1

Konu	İlgili İnsan Hakkı/ hakları	Gösterge	Önerilen Veri Kaynağı	Önerilen Veri Toplama Yöntemi	Önerilen Veri Toplama Sıklığı
Spora katılım	Çalışma hakkı Spora katılım hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Sporu bırakan kadın / erkek ve kız / oğlan çocuğu sayısı* 2) Sporu bırakanlar arasında kadın / erkek ve kız / oğlan çocuğu oranı* <i>CEDAW Md10.g, Md11, Md13.c; UBFAŞŞ Md1.1; Avrupa Spor Şartı Md1; EIGE; Sporda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Stratejik Plan Önerisi</i>	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1 Her yıl aynı tarihte
Güvenli erişim ve çalışma ortamı	Güvenli çalışma hakkı Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Güvenlik önlemlerinin var olduğu spor tesisi sayısı* 2) Toplam spor tesisleri içinde güvenlik önlemlerinin var olduğu tesis oranı* - Aydınlatma - Güvenlik - Ulaşım <i>CEDAW Md.11.f; CEDAW Tavsiye 25 Md.38; Pekin Md.83.m; UBFAŞŞ Md.1.3, Md.4; Avrupa Kadın ve Spor Şartı Md.1;Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.23</i>	YOK	SGM/ GHSİM Faaliyet raporu inceleme Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1

* Uluslararası alanda kullanılan ve Türkiye’de kullanılması önerilen gösterge

** Türkiye için geliştirilen gösterge

D2. Spor Yönetimi

Tablo 15: İllerde spor yönetimi alanında kullanılması önerilen göstergeler

Konu	İlgili İnsan Hakkı/ Hakları	Gösterge	Önerilen Veri Kaynağı	Önerilen Veri Toplama Yöntemi	Önerilen Veri Toplama Sıklığı
Eğitim	Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Spor kurumlarında toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi alan yönetim kurulu üye sayısı* 2) Spor kurumlarında toplam yönetim kurulu üye sayısı içinde toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi alanların oranı* <i>CEDAW Md.10;Pekin Md.195.d; İstanbul Md.14; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.28</i>	YOK	Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1
Eğitim	Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Spor kurumlarında toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi alan çalışan sayısı* 2) Spor kurumlarında toplam çalışan nüfusu içinde toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi alanların oranı* <i>CEDAW Md.10; Pekin Md.195.d; İstanbul Md.14.</i>	YOK	Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1
Eğitim	Toplumsal cinsiyet eşitliği (Farklılık eşitliği)	1) Spor kurumları tarafından sunulan mentörlük/liderlik eğitimi alan kadın yönetici aday sayısı* 2) Kadın yönetici adayları arasında mentörlük/ liderlik eğitimi alan kadın yönetici adayların oranı* <i>CEDAW Md.10,Md.3.a, CEDAW Tavsiye 25 Md.38; Pekin Md.83, Md.195.a, Md.195.b, Md.192.g; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.28; Berlin Md.1.26; Avrupa Kadın ve Spor Şartı</i>	YOK	Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1
Veri toplama	Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Spor yönetimi alanında cinsiyete göre ayrıştırılmış veri toplayan spor kurumu sayısı* 2) Spor kurumları içinde spor yönetimi alanında cinsiyete göre ayrıştırılmış veri toplayan kurumların oranı* <i>Pekin Md.190, Md.206.a</i>	YOK	Faaliyet raporu inceleme Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1

Konu	İlgili İnsan Hakkı/ Hakları	Gösterge	Önerilen Veri Kaynağı	Önerilen Veri Toplama Yöntemi	Önerilen Veri Toplama Sıklığı
Veri toplama	Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Spor yönetimi alanında cinsiyete göre ayrıştırılmış verileri kamuoyuyla paylaşan spor kurumu sayısı* 2) Spor kurumları içinde spor yönetimi alanında cinsiyete göre ayrıştırılmış verileri ilgililerle paylaşan kurumların oranı* <i>Pekin Md. 206.a; UBFAŞŞ Md. 6.4</i>	YOK	Faaliyet raporu inceleme Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1

* Uluslararası alanda kullanılan ve Türkiye’de de kullanılması önerilen gösterge

** Türkiye için geliştirilen gösterge

D3. Antrenörlük ve Hakemlik

Tablo 16: İllerde antrenörlük ve hakemlik alanında kullanılması önerilen göstergeler

Konu	İlgili İnsan Hakkı/Hakları	Gösterge	Önerilen Veri Kaynağı	Önerilen Veri Toplama Yöntemi	Önerilen Veri Toplama Sıklığı
Antrenörlük	Çalışma hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Antrenörlük sertifikasına sahip kadın ve erkek antrenör sayısı* 2) Antrenörlük sertifikasına sahip toplam antrenör nüfusu içinde kadın ve erkek antrenör oranı* <i>CEDAW Md.11; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.28; EIGE; Eurostat; Avrupa Konseyi Sporda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Stratejik Plan Önerisi</i>	TÜİK SGM Federasyon	Web sayfası inceleme Bilgi talebi	Yılda 1
Antrenörlük	Çalışma hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Her bir kademedeki kadın ve antrenör sayısı* 2) Her bir kademedeki toplam antrenör nüfusu içinde kadın ve erkek antrenör oranı* <i>CEDAW Md11; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md28; EIGE; Eurostat; Avrupa Konseyi Sporda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Stratejik Plan Önerisi</i>	TÜİK SGM Federasyon	Web sayfası inceleme Bilgi talebi	Yılda 1
Antrenörlük	Çalışma hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Spor dallarına göre kadın ve erkek antrenör sayısı* 2) Her bir spor dalındaki toplam antrenör nüfusu içinde kadın ve erkek antrenör oranı* <i>CEDAW Md11; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md28; EIGE; Eurostat; Avrupa Konseyi Sporda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Stratejik Plan Önerisi</i>	TÜİK SGM Federasyon	Web sayfası inceleme Bilgi talebi	Yılda 1
Antrenörlük Eğitim	Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi alan antrenör sayısı* 2) Toplam antrenör nüfusu içinde toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi alan antrenörlerin oranı* <i>CEDAW Md10; Pekin Md.195.d; İstanbul Md.14</i>	YOK	Faaliyet raporu inceleme Bilgi talebi	Yılda 1

Konu	İlgili İnsan Hakkı/ Hakları	Gösterge	Önerilen Veri Kaynağı	Önerilen Veri Toplama Yöntemi	Önerilen Veri Toplama Sıklığı
Antrenörlük Eğitim	Toplumsal cinsiyet eşitliği (Farklılık eşitliği)	1) Mesleki gelişimleri için mentorluk alan kadın antrenör sayısı* 2) Toplam kadın antrenör nüfusu içinde mentörlük alan kadın antrenörlerin oranı* <i>CEDAW Md.10; Md.13.a; CEDAW Tavsiye 25 Md3.8; Pekin Md.83.m, Md.192.g, Md.178.g; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.28; Berlin Bildirgesi</i>	YOK	Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1
Hakemlik	Çalışma hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Farklı statülerdeki kadın ve erkek hakem sayısı* 2) Her bir statüde toplam hakem nüfusu içinde kadın ve erkek hakem oranı* <i>CEDAW Md.11; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.28; Eurostat</i>	SGM GSHİM Federasyon	Web sayfası inceleme Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1
Hakemlik	Çalışma hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Spor dallarına göre kadın ve erkek hakem sayısı* 2) Her bir spor dalındaki toplam hakem nüfusu içinde kadın ve erkek hakem oranı* <i>CEDAW Md. 11; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.28; Eurostat</i>	SGM GSHİM Federasyon	Web sayfası inceleme Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1
Hakemlik Eğitim	Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi alan hakem sayısı* 2) Toplam hakem nüfusu içinde toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi alan hakemlerin oranı* <i>CEDAW Md. 10; Pekin Md. 195.d; İstanbul Md.14; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.28, Md.24</i>	YOK	Antrenör eğitim müfredatı, ders materyali inceleme	Yılda 1
Hakemlik Eğitim	Toplumsal cinsiyet eşitliği (Farklılık eşitliği)	1) Mesleki gelişimleri için mentorluk alan kadın hakem sayısı** 2) Toplam kadın hakem nüfusu içinde mentörlük alan kadın antrenörlerin oranı** <i>CEDAW Md.10; Md13.a; CEDAW Tavsiye 25 Md.38; Pekin Md.83.m, Md.192.g, Md.178.g; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.28; Berlin Bildirgesi</i>	YOK	Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1

* Uluslararası alanda kullanılan ve Türkiye’de de kullanılması önerilen gösterge

** Türkiye için geliştirilen gösterge

D4. Sporda Toplumsal Cinsiyet Temelli Şiddet

Tablo 17: İllerde sporda toplumsal cinsiyet temelli şiddet alanında kullanılması önerilen göstergeler

Konu	İlgili İnsanHakkı/ Hakları	Gösterge	Önerilen Veri Kaynağı	Önerilen Veri Toplama Yöntemi	Önerilen Veri Toplama Sıklığı
Cinsel taciz ve istismar	Güvenli çalışma/yaşam hakkı Toplumsal cinsiyet eşitliği	Sporda cinsel taciz ve istismar sıklığının cinsiyete ve spor dallarına göre oranı* <i>EIGE</i>	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1
Eğitim	Güvenli çalışma/yaşam hakkı Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Cinsel taciz ve istismarı önleme eğitimi alan sporcu sayısı* 2) Toplam sporcu sayısı içinde cinsel taciz ve istismarı önleme eğitimi alan sporcu oranı* <i>CEDAW Md.10; Pekin Md.107.r, Md.126.b; Kazan 4.Eylem; Avrupa Spor Şartı Md.1.2; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.39; Avrupa Kadın ve Spor Şartı; Avrupa Spor Etiği Kuralları Md.4.5; IOC Sporda Cinsel Taciz ve İstismarı Önleme Uzlaşma Beyanı; IOC Sporda Taciz ve İstismarı Önleme Araç Kiti</i>	YOK	Faaliyet raporu inceleme Nicel araştırma	Yılda 1
Eğitim	Güvenli çalışma/yaşam hakkı Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Cinsel taciz ve istismarı önleme eğitimi alan sporcu ailesi sayısı* 2) Toplam sporcu ailesi içinde cinsel taciz ve istismarı önleme eğitimi alan sporcu ailesi oranı* <i>CEDAW Md10; Pekin Md107.r, Md126.b; Kazan 4.Eylem; Avrupa Spor Şartı Md1.2; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md39; Avrupa Kadın ve Spor Şartı; Avrupa Spor Etiği Kuralları Md4.5; IOC Sporda Cinsel Taciz ve İstismarı Önleme Uzlaşma Beyanı; IOC Sporda Taciz ve İstismarı Önleme Araç Kiti</i>	YOK	Faaliyet raporu inceleme Nicel araştırma	Yılda 1

Konu	İlgili İnsanHakkı/ Hakları	Gösterge	Önerilen Veri Kaynağı	Önerilen Veri Toplama Yöntemi	Önerilen Veri Toplama Sıklığı
Eğitim	Güvenli çalışma/yaşam hakkı Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Cinsel taciz ve istismarı önleme eğitimi alan antrenör sayısı* 2) Toplam antrenör sayısı içinde cinsel taciz ve istismarı önleme eğitimi alan antrenör oranı* <i>CEDAW Md10; Pekin Md107.r, Md126.b; Kazan 4.Eylem; Avrupa Spor Şartı Md1.2; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md39; Avrupa Kadın ve Spor Şartı; Avrupa Spor Etiği Kuralları Md4.5; IOC Sporda Cinsel Taciz ve İstismarı Önleme Uzlaşma Beyanı; IOC Sporda Taciz ve İstismarı Önleme Araç Kiti</i>	YOK	Faaliyet raporu inceleme Nicel araştırma	Yılda 1
Eğitim	Güvenli çalışma/yaşam hakkı Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Cinsel taciz ve istismarı önleme eğitimi alan kurum personeli sayısı* 2) Toplam personel içinde cinsel taciz ve istismarı önleme eğitimi alan personel oranı* <i>CEDAW Md10; Pekin Md107.r, Md126.b; Kazan 4.Eylem; Avrupa Spor Şartı Md1.2; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md39; Avrupa Kadın ve Spor Şartı; Avrupa Spor Etiği Kuralları Md.4.5; IOC Sporda Cinsel Taciz ve İstismarı Önleme Uzlaşma Beyanı; IOC Sporda Taciz ve İstismarı Önleme Araç Kiti</i>	YOK	Faaliyet raporu inceleme Nicel araştırma	Yılda 1
Eğitim	Güvenli çalışma/yaşam hakkı Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Cinsel taciz ve istismarı önleme eğitimi alan yönetici sayısı* 2) Toplam yönetici sayısı içinde cinsel taciz ve istismarı önleme eğitimi alan yönetici oranı* <i>CEDAW Md.10; Pekin Md.107.r, Md.126.b; Kazan 4.Eylem; Avrupa Spor Şartı Md.1.2; Avrupa Kadın ve Spor Kararı Md.39; Avrupa Kadın ve Spor Şartı; Avrupa Spor Etiği Kuralları Md.4.5; IOC Sporda Cinsel Taciz ve İstismarı Önleme Uzlaşma Beyanı; IOC Sporda Taciz ve İstismarı Önleme Araç Kiti</i>	YOK	Faaliyet raporu inceleme Nicel araştırma	Yılda 1

* Uluslararası alanda kullanılan ve Türkiye’de de kullanılması önerilen gösterge

** Türkiye için geliştirilen gösterge

D5. Spor Medyasında Toplumsal Cinsiyet Eşitliği

Tablo 18: İllerde spor medyasında toplumsal cinsiyet eşitliği alanında kullanılması önerilen göstergeler

Konu	İlgili İnsan Hakkı/Hakları	Gösterge	Önerilen Veri Kaynağı	Önerilen Veri Toplama Yöntemi	Önerilen Veri Toplama Sıklığı
Temsil	Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Kadın ve erkek sporcularla ilgili haberlerin sayısı* 2) Toplam spor haberleri içinde kadın ve erkek sporcularla ilgili haberlerin oranı* <i>Avrupa Kadın ve Spor Şartı; Avrupa Konseyi Sporda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Stratejik Plan Önerisi; EIGE</i>	YÖK tez veri tabanı Hakemli dergiler	Nicel araştırma	Aylık
Temsil	Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Toplumsal cinsiyet kalıp yargılarıyla sunulan kadın ve erkek sporcu haberi sayısı* 2) Toplumsal cinsiyet kalıp yargılarıyla sunulan toplam sporcu haberi içinde kadın ve erkek sporcu haberinin oranı* <i>Pekin Md.243</i>	YÖK tez veri tabanı Hakemli dergiler	Nicel araştırma	Aylık
Temsil	Çalışma hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Spor medyasında çalışan (yazar, gazeteci, fotoğrafçı, muhabir, editör vb.) kadın ve erkek sayısı* 2) Spor medyasındaki toplam çalışan içinde kadın ve erkek oranı* <i>CEDAW Md11; Kazan 4.Eylem; Avrupa Kadın ve Spor Şartı; Avrupa Konseyi Sporda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Stratejik Plan Önerisi; EIGE</i>	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1
Spor medyasında toplumsal cinsiyet eşitliği	Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Kurum/organizasyon tanıtım materyallerinde (maskot, logo vb.) toplumsal cinsiyet eşitliğinin bulunduğu spor kurumu/organizasyonu sayısı** 2) Toplam spor kurumları/organizasyonları içinde tanıtım materyallerinde toplumsal cinsiyet eşitliğinin bulunduğu kurum/organizasyon oranı**	YOK	Web sayfası, materyal inceleme	Yılda 1

* Uluslararası alanda kullanılan ve Türkiye’de de kullanılması önerilen gösterge

** Türkiye için geliştirilen gösterge

D6. Spor Eğitimi

Tablo 19: İllerde spor eğitimi alanında kullanılması önerilen göstergeler

Konu	İlgili İnsan Hakkı/ Hakları	Gösterge	Önerilen Veri Kaynağı	Önerilen Veri Toplama Yöntemi	Önerilen Vjeri Toplama Sıklığı
Beden eğitimine katılım	Eğitim hakkı Beden eğitimine katılım hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) İlkokulda oyun ve fiziki etkinlikler dersine katılan kız ve erkek öğrenci sayısı* 2) İlkokula kayıtlı toplam öğrenci nüfusu içinde oyun ve fiziki etkinlikler dersine katılan kız ve erkek öğrenci oranı* İHEB Md.26; CEDAW Md.10; Pekin Md.83; UBEFASŞ Md1; Berlin Md.1; Avrupa Spor Şartı Md.1, Md.5; Sporda Beyaz Kitap Md.9	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1
Beden eğitimine katılım	Eğitim hakkı Beden eğitimine katılım hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Ortaokulda beden eğitimi ve spor dersine katılan kız ve erkek öğrenci sayısı* 2) Ortaokula kayıtlı toplam öğrenci nüfusu içinde beden eğitimi ve spor dersine katılan kız ve erkek öğrenci oranı* İHEB Md.26; CEDAW Md.10; Pekin Md.83; UBEFASŞ Md.1; Berlin Md.1; Avrupa Spor Şartı Md.1, Md.5; Sporda Beyaz Kitap Md.9	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1
Beden eğitimine katılım	Eğitim hakkı Beden eğitimine katılım hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Lisede beden eğitimi ve spor dersine katılan kız ve erkek öğrenci sayısı* 2) Liseye kayıtlı toplam öğrenci nüfusu içinde beden eğitimi ve spor dersine katılan kız ve erkek öğrenci oranı* İHEB Md.26; CEDAW Md.10; Pekin Md.83; UBEFASŞ Md.1; Berlin Md1; Avrupa Spor Şartı Md.1, Md.5; Sporda Beyaz Kitap Md.9	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1
Beden eğitimine katılım	Eğitim hakkı Beden eğitimine katılım hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Ortaokulda seçmeli spor ve fiziki etkinlikler dersini seçen kız ve erkek öğrenci sayısı** 2) Ortaokulda seçmeli spor ve fiziki etkinlikler dersini seçen toplam öğrenci nüfusu içinde kız ve erkek öğrenci oranı** İHEB Md.26; CEDAW Md.10; Pekin Md.83; UBEFASŞ Md.1; Berlin Md1; Avrupa Spor Şartı Md.1, Md.5; Sporda Beyaz Kitap Md.9	YOK	MEB Bilgi talebi Nicel araştırma	Yılda 1

Konu	İlgili İnsan Hakkı/ Hakları	Gösterge	Önerilen Veri Kaynağı	Önerilen Veri Toplama Yöntemi	Önerilen Vjeri Toplama Sıklığı
Beden eğitimine katılım	Eğitim hakkı Beden eğitimine katılım hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) İlkokulda oyun ve fiziki etkinlikler dersine katılmayan (raporlu) kız ve erkek öğrenci sayısı** 2) İlkokulda kayıtlı öğrenci nüfusu içinde oyun ve fiziki etkinlikler dersine katılmayan (raporlu) kız ve erkek öğrenci oranı** İHEB Md.2.6; CEDAW Md.10; Pekin Md.83; UBFAŞŞ Md.1; Berlin Md.1; Avrupa Spor Şartı Md.1, Md.5; Sporda Beyaz Kitap Md.9	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1
Beden eğitimine katılım	Eğitim hakkı Beden eğitimine katılım hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Ortaokulda beden eğitimi ve spor dersine katılmayan (raporlu) kız ve erkek öğrenci sayısı** 2) Ortaokulda kayıtlı öğrenci nüfusu içinde beden eğitimi ve spor dersine katılmayan (raporlu) kız ve erkek öğrenci oranı** İHEB Md.26; CEDAW Md.10; Pekin Md.83; UBFAŞŞ Md.1; Berlin Md.1; Avrupa Spor Şartı Md.1, Md.5; Sporda Beyaz Kitap Md.9	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1
Beden eğitimine katılım	Eğitim hakkı Beden eğitimine katılım hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Lisede beden eğitimi ve spor dersine katılmayan (raporlu) kız ve erkek öğrenci sayısı** 2) Lisede kayıtlı öğrenci nüfusu içinde beden eğitimi ve spor dersine katılmayan (raporlu) kız ve erkek öğrenci oranı** İHEB Md.26; CEDAW Md.10; Pekin Md.3; UBFAŞŞ Md.1; Berlin Md.1; Avrupa Spor Şartı Md.1, Md.5; Sporda Beyaz Kitap Md.9	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1

Konu	İlgili İnsan Hakkı/ Hakları	Gösterge	Önerilen Veri Kaynağı	Önerilen Veri Toplama Yöntemi	Önerilen Vjeri Toplama Sıklığı
Meslek eğitimi	Eğitim hakkı Çalışma hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Spor ile ilgili alanlarda (beden eğitimi öğretmenliği, spor yönetimi, rekreasyon, spor yönetimi, antrenörlük) eğitim veren fakültelerin giriş sınavlarında kadın ve erkek kontenjan oranı** 2) Spor ile ilgili alanlarda (beden eğitimi öğretmenliği, spor yönetimi, rekreasyon, spor yönetimi, antrenörlük) eğitim veren fakültelerin giriş sınavlarında toplam kontenjan içinde kadın ve erkek kontenjanı oranı** İHEB Md.26; CEDAW Md.10; Pekin Md.83; UBFAŞŞ Md.1; Berlin Md.1; Avrupa Spor Şartı Md.1, Md5.; Sporda Beyaz Kitap Md.9	YOK	Fakülte web sayfaları inceleme Bilgi talebi	Yılda 1
Antrenörlük	Çalışma hakkı Eşitlik Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Üniversite spor takımlarında görev yapan kadın ve erkek antrenör sayısı** 2) Üniversite spor takımlarında görev yapan toplam antrenör nüfusu içinde kadın ve erkek antrenör oranı** CEDAW Md.10; YÖK Tutum Belgesi	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1
Eğitim	Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi alan beden eğitimi öğretmeni sayısı** 2) Tüm öğretmenler arasında toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi alan beden eğitimi öğretmenlerinin oranı** CEDAW Md.10	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1
Eğitim	Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Spor ile ilgili alanlarda eğitimi veren bölümlerde/fakültelere kayıtlı öğrenciler arasında toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi alanların oranı* 2) Spor ile ilgili alanlarda eğitimi veren bölümlerde/fakültelere kayıtlı toplam öğrenci sayısı içinde toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi alanların oranı* CEDAW Md.10; İstanbul Md.14; YÖK Tutum Belgesi	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1

Konu	İlgili İnsan Hakkı/ Hakları	Gösterge	Önerilen Veri Kaynağı	Önerilen Veri Toplama Yöntemi	Önerilen Vjeri Toplama Sıklığı
Eğitim	Toplumsal cinsiyet eşitliği	1) Spor ile ilgili alanlarda eğitimi veren bölümlerde/fakültelerde görev yapan öğretim elemanları arasında toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi alanların sayısı* 2) Spor ile ilgili alanlarda eğitimi veren bölümlerde/fakültelerde görev yapan toplam öğretim elemanı sayısı içinde toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi alanların oranı* <i>CEDAW Md.10; YÖK Tutum Belgesi</i>	YOK	Nicel araştırma	Yılda 1

* Uluslararası alanda kullanılan ve Türkiye’de de kullanılması önerilen gösterge

** Türkiye için geliştirilen gösterge

Bu yayın Avrupa Birliğinin maddi desteği ile hazırlanmıştır. İçerik tamamıyla Cinsiyet Eşitliği İzleme Derneği'nin sorumluluğu altındadır. Avrupa Birliği ve T.C. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı'nın görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.